КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ «КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»

20 року
Ірина БАБЕНКО
з навчально-виробничої роботи
Заступник директора
ЗАТВЕРДЖУЮ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

«Іноземна мова (за професійним спрямуванням)»

підготовки здобувачів фахової передвищої освіти ступеня «Фаховий молодший бакалавр»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 0202 Мистецтво

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 022 Дизайн

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА Перукарське мистецтво та

декоративна косметика

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ Фаховий молодший бакалавр з

дизайну за спеціалізацією «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» для підготовки здобувачів фахової передвищої освіти ступеня «Фаховий молодший бакалавр», галузь знань 0202 «Мистецтво», спеціальність 022 «Дизайн, освітньо-професійної програми Перукарське мистецтво та декоративна косметика, освітня кваліфікація: фаховий молодший бакалавр з дизайну за спеціалізацією «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

2024 p., 134 c.

Розробник: С.М. Мажара, спеціаліст першої категорії

Програму розглянуто на засіданні методи	ичної комісії викладачів суспільно-
гуманітарної підготовки	, ,
2024 року, протокол № <u>1</u>	
	Голова методичної комісії
	викладачів суспільно-
	гуманітарної підготовки
	Оксана СТЕЦЕНКО
	(підпис)
	20 p.

Зміст

Вступ		.4
1.	Тематика самостійної роботи	.6
2.	Методичні вказівки до виконання самостійної роботи	.8
3.	Рекомендовані джерела інформації	.133

Вступ

Під час вивчення дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» програмою передбачається самостійна робота здобувачів фахової передвищої освіти як одна з форм оволодіння навчальним матеріалом — 52 години.

Пропоновані методичні вказівки містять вступ, у якому розкриті актуальність та завдання самостійної роботи; тематику самостійної роботи, методичні вказівки до виконання самостійної роботи та список рекомендованої літератури. Мета цих методичних вказівок — допомогти здобувачам фахової передвищої освіти спеціальності «Дизайн» оволодіти навичками самостійної роботи.

Самостійна робота - це самостійна діяльність здобувача, яку він виконує за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі.

Самостійна робота сприяє розвитку мотивації до навчання здобувачів. У процесі самостійної роботи здобувачі мають поглиблювати свої знання навчального матеріалу, який вивчався під час аудиторних занять; повинні організувати самостійну роботу таким чином, щоб час був і на повторення вивченого з викладачем теоретичного матеріалу, і на виконання вправ для закріплення теоретичного матеріалу, а, головним чином — на самостійне опрацювання деяких тем розділів. У процесі самостійної роботи здобувачі оволодівають знаннями з тих питань, що не розглядалися під час лекційних занять.

Питання, винесені на самостійну роботу, включаються до тематичних контрольних робіт та до підсумкового контролю – заліку (екзамену). Це можуть бути теоретичні питання, а також завдання практичного характеру.

Для кращого засвоєння матеріалу після самостійного опрацювання деяких тем розділу здобувачам слід звернути увагу на питання до контролю та потренуватися у виконанні практичних завдань.

Самостійна робота спрямована на формування як умінь і навичок навчальної діяльності, так і професійних знань, якостей, умінь тощо. Здобувачі мають набути навичок не лише самостійної навчальної, а й науководослідницької та практичної роботи.

Самостійна робота здобувачів ϵ обов'язковою складовою навчання.

Метою самостійної роботи є:

- ✓ навчити шукати інформацію;
- ✓ вироблення навичок опрацювання літератури;
- ✓ вироблення навичок опрацювання Інтернет джерел;

✓ вироблення навичок стисло подавати матеріал. Навчитися виокремлювати головне в купі інформації.

Видами самостійної роботи:

- ✓ написання реферату;
- ✓ написання доповіді;
- ✓ підготовка презентації;
- ✓ написання есе.

Реферат — це вид самостійної роботи учня, з використанням наукової, науково-публіцистичної літератури та Інтернет джерел. Обсяг реферату 10-15 сторінок друкованого тексту, 14 кеглю, 1,5 інтервалом, стилем Times New Roman. Складові реферату: титульний лист, план, вступ, основний текст, висновки, список використаних джерел та літератури. Основною вимогою реферату ϵ обсяг (не менше 10 сторінок основного тексту, та список літератури (не менше 7 позицій) з посиланнями).

Доповідь — це вид самостійної роботи учня, з використанням наукової, науково-публіцистичної літератури та Інтернет джерел. Обсяг доповіді 3-5 сторінок друкованого тексту, 14 кеглю, 1,5 інтервалом, стилем Times New Roman. Складові доповіді: титульний лист, план, основний текст, висновки, список використаних джерел та літератури. Основною вимогою доповіді є обсяг (не менше 3 сторінок основного тексту) та список літератури (не менше 3-х позицій).

Презентація — вид самостійної роботи учня, виконана на комп'ютері з використанням програми Power Point або інших схожих. Основною вимогою презентації є присутність в них зображень/схем. Не бажаними є презентації складені лише з тексту. Обсяг презентації не менше 10 слайдів. Перший слайд іде титульним, на другому — план презентації, далі власне презентація і на останок слайд зі списком використаних джерел та літератури.

Під час роботи з джерелами інформації доцільно робити:

Виписки із цитатами, іменами, цифрами, відповідними поясненнями, схемами, таблицями на картках однакового формату із зазначенням розділу чи теми та джерела.

План, в якому зафіксується логічна структура, послідовність та взаємозв'язок висловлюваних думок.

Тези – коротко сформульовані головні положення тексту, авторські висновки та їх обґрунтування (думка, ідея чи теорія).

Конспект – більш розгорнуту форму тез. У конспекті стисло викладають найістотніше в змісті джерела чи його фрагмента. Конспект може являти собою повний текст або складатися із ключових слів – найважливіших слів у змісті

речення або абзацу.

Анотація — це бібліографія (автор книги, назва, видавництво, місце та рік видання), короткий виклад змісту книги, вказівки, кому адресовано видання.

Вказана рекомендована література ϵ в електронній бібліотеці закладу освіти. Але перелік літератури не ϵ повним, тому здобувачам рекомендується самостійно знаходити додаткові джерела інформації.

У наш час здобувачі можуть користуватися й **Інтернетом**. Для цього їм насамперед необхідно оволодіти методикою роботи в Інтернеті.

Для користування WWW-сервісом (найпопулярніша послуга в мережі "Інтернет") найчастіше використовують програму-браузер Internet Explorer. Запускати програму можна, швидко двічі натиснувши лівою клавішею мишки

на піктограмі цієї програми , що є на робочому столі Windows, або на піктограмі панелі швидкого доступу.

Оскільки Інтернет - це гіпер-простір збереження фактично безмежної кількості інформації, важливим є уміння віднайти в ньому потрібну інформацію. Для цього використовують пошукові служби. Однією з найпопулярніших є пошукова служба Google. Для завантаження її в полі Адрес необхідно ввести адресу www.google.com.ua Після завантаження сторінки пошукової служби Google у полі запиту вводять ключові слова пошуку, наприклад Институт психологии (російською мовою). Після натиснення кнопки Пошук Google ми отримаємо результати пошуку: якщо було зафіксовано прапорець сторінки з України, отримаємо 260000 сторінок, що вміщують вищезазначені ключові слова; якщо було зафіксовано прапорець веб, то результат пошуку становитиме на сьогодні 1420 000 сторінок, оскільки в першому випадку ми обмежили пошук тільки в межах України, а в другому не обмежували.

Іншим за популярністю інтернет-сервісом ε електронна пошта або e-mail. Ця послуга дає змогу листуватися з найвіддаленішими куточками нашої планети із надзвичайною швидкістю. Електронна пошта допомагає здобувачам оперативно комунікувати між собою та викладачами під час змішаного чи дистанційного навчання.

Тематика самостійної роботи

<u>Блок змістових модулів 1.</u> Загальнокультурні аспекти спілкування

(всього – 12 годин, самостійна робота – 2 години)

Змістовий модуль 2. Історичні, політичні, культурні та соціальні

особливості України та країни, мова якої вивчається (2 години)

Самостійна работа №1 (2 години)

Блок змістових модулів 2. Ділове спілкування

(всього – 34години, самостійна робота – 10 годин)

Змістовий модуль 4. Спілкування в процесі надання послуг (2 години)

Самостійна робота № 2 (2 години)

Змістовий модуль 5. Засоби комунікації та ділова кореспонденція (3 години)

Самостіна рообота № 3 (3 години)

Змістовий модуль 6. Ділові поїздки (5 годин)

Самостійна робота № 4 (2 години)

Самостійна робота № 5 (3 години)

Блок змістових модулів 3. Фахова спрямованість спілкування.

(всього – 61 година, самостійна робота – 25 годин)

Змістовий модуль 7. Основні технологічні операції, витратні матеріали та інструменти (7 годин)

Самостійна робота № 6 (3 години)

Самостійна робота № 7 (4 години)

<u>Модуль 8. Історія виникнення та сучасні тенденції розвитку</u> спеціальності. (5годин)

Самостійна робота № 8 (3 години) Самостійна рбота № 9 (2 години)

Модуль 9. Творчість відомих майстрів справи (13 годин)

Самостійна робота № 10 (4 години)

Самостійна робота № 11 (3 години) Самостійна робота № 12 (3 години) Самостійна робота № 13 (3 години)

<u>Блок змістових модулів 4. Спілкування з питань економіки</u> та організації професійної діяльності

(всього 43 години, самостіна робота – 15годин)

Модуль 10. Гроші та банки (5 годин)

Самостійна робота № 14 (2 години) Самойстійна робта № 15 (3 години)

Модуль 11. Маркетинг та реклама (5 годин)

Самостійна робота № 16 (2 години) Самостійна робота № 17 (3 години)

Модуль 12 Виставки та покази (5 годин)

Самостійна робота № 18 (3 години) Самостійна робота № 19 (2 години)

<u>Блок змістових модулів 1.</u> Загальнокультурні аспекти спілкування

(всього – 12годин, самостійна робота – 2 години)

Змістовий модуль 2. Історичні, політичні, культурні та соціальні особливості України та країни, мова якої вивчається

Самостійна работа №1 (2 години)

Завдання 1. Пройти тест. History of Ukraine

https://www.funtrivia.com/playquiz/quiz2558091d49b80.html

Завдання 2. Зробити переклад тексту:

Economy - overview:

After Russia, the Ukrainian republic was the most important economic component of the former Soviet Union, producing about four times the output of the next-ranking republic. Its fertile black soil generated more than one-fourth of Soviet agricultural output, and its farms provided substantial quantities of meat, milk, grain, and vegetables to other republics. Likewise, its diversified heavy industry supplied the unique equipment (for example, large diameter pipes) and raw materials to industrial and mining sites (vertical drilling apparatus) in other regions of the former USSR.

Shortly after independence in August 1991, the Ukrainian Government liberalized most prices and erected a legal framework for privatization, but widespread resistance to reform within the government and the legislature soon stalled reform efforts and led to some backtracking. Output by 1999 had fallen to less than 40% of the 1991 level. Ukraine's dependence on Russia for energy supplies and the lack of significant structural reform have made the Ukrainian economy vulnerable to external shocks. Ukraine depends on imports to meet about three-fourths of its annual oil and natural gas requirements and 100% of its nuclear fuel needs.

Outside institutions - particularly the IMF - have encouraged Ukraine to quicken the pace and scope of reforms to foster economic growth. Ukrainian Government officials eliminated most tax and customs privileges in a March 2005 budget law, bringing more economic activity out of Ukraine's large shadow economy, but more improvements are needed, including fighting corruption, developing capital markets, and improving the legislative framework.

The economy contracted nearly 15% in 2009, among the worst economic performances in the world. In April 2010, Ukraine negotiated a price discount on Russian gas imports in exchange for extending Russia's lease on its naval base in Crimea, still in effect during the political crisis of 2013-14.

Demographics of Ukraine:

Ukrainian 77.8%, Russian 17.3%, Belarusian 0.6%, Moldovan 0.5%, Crimean Tatar 0.5%, Bulgarian 0.4%, Hungarian 0.3%, Romanian 0.3%, Polish 0.3%,

Jewish 0.2%, other 1.8% (2001 census)

Languages:

Ukrainian (official) 67%, Russian 24%, other (includes small Romanian-, Polish-, and Hungarian-speaking minorities) 9%

Religions:

Ukrainian Orthodox - Kyiv Patriarchate 50.4%, Ukrainian Orthodox - Moscow Patriarchate 26.1%, Ukrainian Greek Catholic 8%, Ukrainian Autocephalous Orthodox 7.2%, Roman Catholic 2.2%, Protestant 2.2%, Jewish 0.6%, other 3.2% (2006 est.)

Population:

44,573,205 (July 2013 est.) country comparison to the world: 31

Age structure:

0-14 years: 13.9% (male 3,180,376/female 3,004,250) 15-24 years: 12.1% (male 2,758,374/female 2,645,879) 25-54 years: 45% (male 9,693,346/female 10,355,403) 55-64 years: 13.5% (male 2,573,283/female 3,426,840)

65 years and over: 15.6% (male 2,269,784/female 4,665,670) (2013 est.) population

pyramid:

Завдання 3. Написати реферат на одну з тем:

- 1. Державний устрій України
- 2. Знамениті події з історії України
- 3. Написати реферат про знамениті події з історії України
- 4. Політична ситуація в Україні
- 5. Політична система Великобританії
- 6. З історії Великобританії
- 7. Видатні події в житті Об'єднаного Королівства Великобританії.
- 8. Англійські звичаї і традиції
- 9. Англійські звичаї і традиції
- 10. Визначні пам'ятки Великобританії

Рекомендована література для самостійного опрацювання

- 1. А. О. Борисова, Г. В. Ярцева, О. П. Фіщенко Найкращі 1000 англійських тем. Харків, «Ранок», 2005
- 2. Требелева О.Є., Волкова О.Ю. Енциклопедія англійських тем. Харків «Торсінг Плюс», 2005

Додаткова література

- 1. Гужва Т. Англійські розмовні теми Харків, «Фоліо», 2005
- 2. Н. В. Тучина, Т. К. Меркулова, В. С. Кузьмина. Найкращі розмовні англійські теми Харків, «Торина», 2001
- 3. https://blog.esl-languages.com/blog/learn-languages/english-language-global-number-one/
- 4. https://reallanguage.club/anglijskie-teksty-dlya-srednego-urovnya/the-history-of-the-english-language/
- 5. https://www.worldatlas.com/articles/the-most-popular-official-languages-of-the-world.html
- 6. https://etvory.blogspot.com/2016/02/importance-of-english-language.html

<u>Блок змістових модулів 2. Ділове спілкування</u> (всього – 34 години, самостійна робота – 10 годин)

Змістовий модуль 4. Спілкування в процесі надання послуг

Самостійна робота № 2 (2 години)

Завдання 1. Складіть діалоги: «У міському транспорті», «У літаку», «У кафе», «У готелі», «У перукарні» (виконати роботу в зошиті)

Завдання 2. Напишіть твір «Подорож по місту»

Завдання 3. Написати конспект з теми "Часи групи Simple"

Завдання 4. Виконати вправи (1-5)

Методичні рекомендації до завдання 3.

Present Simple

Найпопулярніший час у англійській мові, що вказує на постійну або регулярну дію, що повторюється протягом певного часового проміжку або постійно.

Як утворюється Present Simple?

Розглянемо утворення PS за допомогою таблиці:

I live	I don't live	Do I live?
You live	You don't live	Do you live?
He lives	He doesn't live	Does he live?
She lives	She doesn't live	Does she live?
It live <mark>s</mark>	It doesn't live	Does it live?
We live	We don't live	Do we live?
You live	You don't live	Do you live?
They live	They don't live	Do they live?

Не слід забувати, що закінчення у дієсловах можуть відрізнятися.

Від чого залежить закінчення дієслів у Present Simple?

```
+s: більшість дієслів

to run – runs, to write – writes

+es: якщо дієслово закінчується на
-s, -ss, -sh, -ch, -x

to wash – washes, to teach – teaches

-o to go – goes, to do – does

-y міняється на -i (після приголосної)

to study – studies, to cry – cries

to play – plays, to say – says
```

Приклади використання Present Simple

Ствердження	Заперечення	Питання
I work every day.		
	I don't work every day.	Do you work every day?
Я працюю кожного	Я не працюю кожного	Чи працюєш ти кожного
дня.	дня.	дня?
	He doesn't work every	
He works every day.	day.	
Він працює кожного	Він не працює кожного	Does he work every day?
дня.	дня.	Він працює кожного дня?

Що таке «Маркери Present Simple» та для чого вони потрібні?

Маркери часу в англійській мові — це слова, які вказують на час та допомагають нам визначити, який саме час використовується у даному випадку.

Маркери Present Simple:

Приклади використання маркерів:

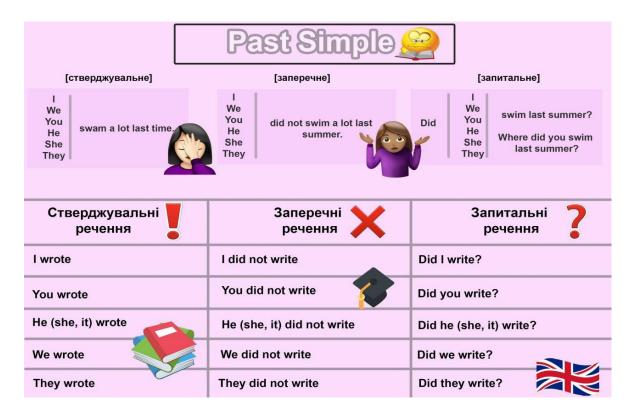
- ightharpoonup Always (завжди): I always brush my teeth in the morning Я завжди чищу зуби зранку.
- **> Often** (*часто*): We often go fishing with my father in summer − Ми часто ходимо рибалити з моїм батьком влітку.
- ➤ Usually (зазвичай): He usually has a cup of black coffee for breakfast Він зазвичай випиває чашку чорної кави за сніданком.

- $\triangleright$ Sometimes (*iнодi*): Sometimes they go for a wall late at night Іноді вони виходять на прогулянку пізно вночі.
- ➤ **Regularly** (*nocmiйнo*): She regularly polishes her shoes Вона постійно полірує своє взуття.
- ➤ **Seldom** (*pi∂ко*): She seldom goes shopping Она изредка ходит за покупками.
- **Never** (*ніколи*): I never open the window in the evening $\mathfrak{A}$ ніколи не відкриваю вікно ввечері.
- ➤ **Rarely** (*зрідка*): He rarely gets up early in the morning Він зрідка встає рано вранці.
- **Every day/week/month/ year** (кожного дня/тижня/місяця/року): Every year my family goes to the sea in summer Кожного року моя сім'я їздить до моря.

Past Simple

Час англійської мови, що вказує на подію, що трапилася у минулому у певний проміжок часу (вчора, минулого року и т.п.).

Past Simpleутворюється за допомогою другої форми неправильних дієслів або додавання закінчення —ed. Розглянемо утворення PastSimpleза допомогою таблиці:

Ми ніколи не додаємо закінчення -ed до неправильних дієслів

Як формуються дієслова у минулому часі?

Інфінітив		Минулий час	
towork	працювати	worked	працював
toplay	грати	play <mark>ed</mark>	грав

Інфінітив		Минулий час	
towant	хотіти	wanted	хотів

Приклади:

- She played withhercatin the backyard. Вона гралася зі своїм котом у дворі.
- They worked until last night. Вони працювали до кінця минулої ночі.
- He wanted to buy a capoftea. Він хотів купити чашку чаю.

Винятки в правописі	Прикл	та д
Після закінчення -e, додається лише -d	smile	smiled
Якщо дієслово закінчується на приголосну, перед якою стоїть голосна, то вона подвоюється	admit travel	admitted travelled
Якщо дієслово закінчується на -у, перед яким стоїть приголосна, то він змінюється на -і	hurry	hurried

- She smiled whenshesawherhusband. Вона посміхнулася коли побачила свого чоловіка.
- We admitted that we were wrong. Ми визнали, що були не праві.
- He harried to workyesterday. Вчора він поспішав на роботу.

Які маркери має Past Simple?

Past Simple використовується, якщо на питання «коли це сталося?» можна дати чітку, але неточну відповідь про час дії.

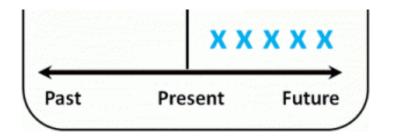
Наприклад:

- yesterday вчора
- thedaybefore yesterday позавчора
- just now тільки-но
- theother day на днях
- last week минулого тижня
- last month минулого місяця
- last year минулого року, в минулому році
- last decade минулого десятиріччя
- last century минулого сторіччя, в минулому сторіччі
- anhour ago годину тому назад
- threehours ago три години назад
- twoweeks ago два тижня назад
- in 1992 в 1992 році
- at 6 o'clock в 6 годин

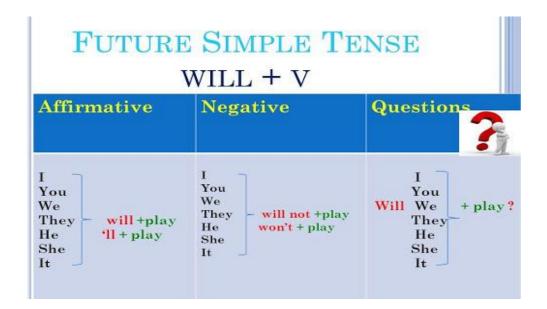
Future Simple

Future Simple — це час англійської мови, який вказує, що дія буде відбуватися у майбутньому.

Минуле Теперішне Майбутнє

Формування Future Simple

Маркери Future Simple

Слово Переклад

tomorrow 3abtpa

nextyear в наступному році

in (five, four, ten i т.д.) через (п'ять, чотири, десять i т.д.)

days/months днів/місяці

in (2020, 2015 i т.д.) year y (2020, 2015 i т.д.) році

Приклади речень Future Simple

I promise I will not tell him about the surprise party. - Я обіцяю, що не розкажуйому про несподіванувечірку.

Don't worry, I'll be careful. – Не хвилюйся, я буду обережним.

I will call you when I arrive. – Я передзвоню тобі, коли приїду.

I promise I will not tell him about the surprise party. - Я обіцяю, що не розкажуйому про несподіванувечірку.

Don't worry, I'll be careful. – Не хвилюйся, я буду обережним.

I will call you when I arrive. – Я передзвонютобі, коли приїду.

Методичні рекомендії до завдання 4.

Вправа 1. Обери правильний варіант дієслова для кожного речення.

When you want/wants to do something that's new And it seem/seems really, really hard to do You feel/feels like quitting, you feel/feels you're through Well I have/has some advice for you

If you want/wants to catch a ball
But you're having no luck at all
The ball hit/hits your head, it hit/hits your nose
It hit/hits your belly, your chin and toes
Well, try and try and try again
Keep on trying and soon end
You put/puts your hands out in the air

You'll catch the ball

Yes this I swear/swears

You got yourself rollerskates
You put/puts them on and you feel/feels great
You stand/stands up, then you fall/falls,
Don't think you can skate at all
You get/gets back up, then you trip/trips,
You skip/skips and tip/tips and slip/slips, and flip/flips
You try/tries and try/tries some more
And soon you're skating across the floor

Вправа 2. Обери правильну форму дієслова.

Hi! My name is Lucy. I	·	(live/lives) with	h my parents in
Sydney, Australia. My n			
(have/l	naves/has) two brothers	and one sister. M	y brothers, Peter
and Walter,	(live/lives) wit	th us, too. Peter _	
(study/studies) in a school	ol downtown. He	(take/ta	kes) the train to
school. He	(get up/gets up/get i	ups) at 6 am. That's	s very early! But
Walter	(get up/gets up/ge	t ups) late. He	
(walk/walks) to work.	Peter	(do/dos/does)	his homework
everyday at 5pm. My sist	er, Helena,	(live/lives)	downtown with
her husband, James. He		(work/works) in th	e suburbs. They
	(don't take/doesn'	't take/doesn't take	s) the bus to our
house. They	$\underline{}$ (go/gos/goes) to $\underline{}$	our house by car. Ja	ames is a doctor,
but he	_ (don't work/doesn't v	work/doesn't works)	) in a hospital, he
(	work/works/workes) in	an office. They	
(visit/visits/visites) us eve	ry Sunday. I really		(love/loves) my
family!			

Вправа 3. Перепешіть речення в Past Simple c yesterday.

	Present	Past
	I watch TV.	I watched TV yesterday.
1	We study English.	
2	Do you listen to the news?	
3	He doesn't cook dinner.	
4	Does she play sport?	
5	They work late.	
6	I use the internet at work.	
7	She chats to her friends.	
8	My brother doesn't dance.	

Вправа 4. Доповніть речення з дієсловом в Past Simple.

b	Complete the sentences with a verb in the past simple.
	not call cry dance finish not listen play
	We finished work late yesterday.
	1 I my mother on her birthday.
	2 The film was very sad you?
	3 My brother video games all day yesterday.
	4 I to the news this morning because I was late.
	5 Sarah with Martin at
	the party?

Вправа 5. Перекладіть на англійську мову.

- 1. Вона буде зайнята. (To be busy)
- 2. Я не буду зайнятий.
- 3. Ви будете зайняті?
- 4. Вони будуть вдома? (То be at home)
- 5. Його не буде вдома.
- 6. Я не буду знати.
- 7. Вони будуть знати?
- 8. Вона не буде знати.
- 9. Хто знатиме?
- 10. Ніхто не буде знати.
- 11. Він буде читати англійські книги? (To read English books)
- 12. Вони ніколи не будуть читати. (Never / to read)

Вправа 6. Знайти помилку.

Find the mistake.

They will buys
a beautiful house
very soon.

Future Simple

Find the mistake.

We not will go to the zoo next Sunday.

Future Simple

Find the mistake.

He buy tickets tomorrow.

Future Simple

I think it will been cold

today.

Future Simple

Find the mistake.

My aunt will went to
Canada next summer.

Future Simple

Find the mistake.

It will is very hot this summer.

Future Simple

Find the mistake.

She send a letter to her friend tomorrow?

Future Simple

Find the mistake.

Will she comes to our party

next Sunday?

Future Simple

Find the mistake.

I will went to my doctor tomorrow.

Future Simple

Рекомендована література для самостійного опрацювання

- 1. І.С.Богацький, Н.М.Дюканова Бізнес-курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. А. О. Борисова, Г. В. Ярцева, О. П. Фіщенко Найкращі 1000 англійських тем. Харків, «Ранок», 2005
- 3. Raymond Murphy. Essential grammar in use Cambridge University, 2001

Додаткова література

- 1. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.», 2005
- 2. А. В. Ярцева Англійська мова Харків, 1997
- 3. Требелева О.Є., Волкова О.Ю. Енциклопедія англійських тем. Харків «Торсінг Плюс», 2005
- 4. https://www.youtube.com/watch?v=MlfkAaq_Nfo

Змістовий модуль 5. Засоби комунікації та ділова кореспонденція

Самостіна рообота № 3 (3 години)

Завдання 1. Написати резюме.

Завдання 2. Перекласти діловий лист.

BUSINESS LETTER EXAMPLE FOR STUDENTS

From, Seth Farley 6216 Aenean Avenue Seattle Utah 81202 (888) 106-8550 Date: 01-05-2011 To. Judith Floyd 361-7936 Feugiat St. Williston Nevada 58521 Subject: (*) Dear Judith Floyd, I was going through an article posted by your Computer Applications department about a new bi-algorithm expert at one of their center in New York. I am interested in applying for initial level bi-algorithm programmer this center. an at It is well-known that bi-algorithm programming can generate tremendous development in the inner as well as the outer circle of the organization. It is also efficient in generating customer-centric activities and enhancements. I have recently graduated from ESHED Technical School in California with a major in Computer Sciences. I have also been engaged in technical content writing as mentioned in the enclosed resume with this mail. I have also taken up several courses and worked part-time as a Computer trainer at my

about the courses undertaken. I will be really glad to meet you according to your ease and exhibit my education and experience details to you. You can contact me at 4589340178 or aura.alumni.in. I will also be available at my home address.

University. You can also refer to the resume that I have enclosed herein for further details

Sincerely, (Your Seth Farley

Signature)

Завдання 3. Написати будь-який діловий лист.

Завдання 4. Конспект вивчити: Іменник. Обчислювальні та необчислювальні іменники.

Завдання 5. Зробити вправи.

Методичні рекомендації до завдання 4.

Іменник

Іменник (Noun) — це самостійна частина мови, що означає, називає предмет, особу або явище і відповідає на питання «**хто?**» або «**що?**». **хто?**

This is Richard. – Це Річард.

It was a dream. – Це був сон.

That girl is Kelly. – Та дівчина - Келлі.

My car is red. – Моя машина червона.

Іменники можуть поєднуватися з артиклями **a, an або the** в залежності від правил їх використання. Артиклі допомагають відрізняти іменники від дієслів та інших частин мови в словах, що мають декілька значень, а також вказують на означеність або неозначеність предметів та явищ. Артиклі також можуть бути відсутніми, тоді зрозуміти, до якої частини мови належить певне слово, можна завдяки порядку слів в англійському реченні.

I see a **dog**. – Я бачу собаку.

The dog is big. – Цей собака великий.

Dogs are cute. – Собаки дотепні.

Let's **count** once again. – Давай порахуємо ще раз. (дієслово)

I have lost **count**. – Я збився з ліку. (іменник)

Обчислювальні та необчилювальні іменники(Countable and non-countable nouns)

Англійські іменники можуть поділятися на види залежно від свого значення, складу, способу утворення, числа, роду. Іменники можуть бути як обчислювальними, так і необчислювальними. Обчислювальні іменники- це такі, що посилаються на те, що можна перерахувати. Вони мають форми однини та множини (наприклад,а lawyer-юрист, two letters-два листа, cat/cats-кіт/коти, country/countries-країна/країни). Більшість іменників належать до цієї категорії.

She has three dogs-У неї є три собаки. I own a house-Я є власником будинку. I would like two books please-Мені хотілося б дві книги, будь ласка. How many friends do you have?-Скільки у вас друзів?

Countable Nouns вживаються як в однині, таки у множині: *I bought a laptop. - Я купив ноутбук.*

I bought three laptops. - Я купив 3 ноутбука.

Однина	Множина
one dog	two dogs
one horse	two horses
one man	two men
one idea	two ideas
one shop	two shops

Вони можуть бути використані як a/an, так і з числами та багатьма іншими займенниками (наприклад, these, few):

She's got two sisters and a younger brother-У ней ϵ дві сестри і молодший брат.

Most people buy things like **cameras** and **MP3-players** online **these days**-Більшість людей сьогодні купують такі речі, як фотоапарати та MP3-програвачі.

These shoes look old now-Зараз ці черевики виглядають старовинними.

I'll take a **few magazines** with me for the flight- $\mathcal{A}$ візьму з собою кілька журналів для польоту.

Computers are very expensive.- Комп'ютери дуже дорогі.

Do you sell old **books**?-Ви продаєте старі книги?

Countable Nouns в однині не вживаються без визначальних слів:

this / цей (визначальне слово), a (артикль), his / його (займенник) і т.д. That 's **a good suggestion**-Це гарна пропозиція.

Do you need **an umbrella**?- Вам потрібна парасолька?

I am looking for **a job** (not I am looking for job)

Be careful of the dog (not Be careful of dog)

Більшість іменних іменників ϵ конкретними (вони мають індивідуальне фізичне значення). Наприклад:

Persons, animals, plants - a girl, a horse, a rose

Objects - a bottle, a desk, a typewriter

Groups - an army, a crowd, a herd

Units of measurement - a franc, a kilo, a litre, a metre

Parts of a mass - a bit, a packet, a piece, a slice

Необчислювальні іменники / Uncountable Nouns - поняття, які означають щось в цілому; щось, що не можна поділити і порахувати:

equipment / обладнання, marketing / маркетинг, money / гроші

Зазвичай вони мають лише одну форму - однини (без кінця «s»). Ви не можете сказати *bloods-кров, musics- музика, excitements- хвилювання*.

Необчислювальні іменники вживаються лише в єдиному числі:

I bought (some) new equipment. - Я купив нове обладнання.

Перед не обчислювальними іменниками можна вживати *some / any / much / this / his* (музика, трохи золота, багато хвилювання, його кров), АЛЕ не можна вживати **a / an** перед необчислювальним іменником.

Ви також можете користуватися іменником, який не піддається числу, самостійно:

The ring is made of gold.-Кільце виконане із золота.

Blood is red.-Кров червона.

Багато необчислювальних іменників ϵ абстрактними: love, anger, equality, honesty, information, news.

Назви речовин (матеріалів, рідин, газів): leather, paper, wood, metal, silver, water, air, wine, flour, bread.

Діяльність: camping, drinking, eating, sailing, jogging, tennis, squash, snooker *Рідини*:milk,water.

Предмети вивчення та мови: mathematic, history, literature, Ukrainian, English.

Хвороби: flu,cancer.

Budu cnopmy ma izpu: football, golf, poker.

Абстрактні поняття: music, advice, happiness.

Погодні явища: snow, fog, rain.

Почуття і риси

xapakmepy:anger,happiness,patience,satisfaction,aggression,bravery,curiosity.

Інші поширені необчислювальні іменники включають: accommodation, baggage, homework, knowledge, money, permission, research, traffic, travel.

General Food and Drinks Abstract

cash	beef	advice
chaos	bread	aggresion
clothing	butter	assistance
confidence	cakebeauty	
content	cereal	bravery
cotton	cheese	confidence
danger	coffee	courage
darkness	fish	curiosity
driving	flour	education
equipment	food	energy
failure	fruit	enjoyment
fame	honey	faith

There has been **a lot of research** into the causes of this disease. -Проводилося багато досліджень причин цього захворювання.

He gave me a great deal of **advice** before my interview.- Він дав мені велику пораду перед моїм інтерв'ю.

Can you give me **some information** about uncountable nouns?- Чи можете ви дати мені трохи інформації про незлічувані іменники?

He did not have much sugar left. -У нього не залишилося багато цукру.

Measure 1 cup of water, 300g of flour, and 1 teaspoon of salt. -Відміряйте 1 склянку води, 300 г борошна і 1 чайну ложку солі.

Методичні рекомендації до завдання 5.

Вправа 1. Розподіліть такі іменники на дві групи.

```
paper – bottle – porridge – happiness – pencil – coffee – girl – work – job – plate – dog – meat – news – apricot – toothpaste – time – bedroom – money – magazine – information – honey – metal – child – yoghurt – rice – spaghetti – water – air – spoon – mustard – egg – chair – shampoo – raincoat – flower – flour – bread – soap – toy – food – knowledge – garden – oil – furniture – friend
```

Обчислювальні:

Необчислювальні:

Заавдання 6. Попросіть у продавця в магазині такі продукти, використовуючи some з неисчисляемыми іменниками і зазначена кількість предметів — з розрахунковими.

```
H-p: egg - milk (some - 20)
```

Can I have 20 eggs and some milk, please? (Можна мені 20 яєць і трохи молока, будь ласка?)

```
sandwich – bread (some – 2)

rice – apple (some – 5)

butter – banana (some – 3)

coffee – bottle of lemonade (some – 4)

bar of chocolate – sugar (some – 1)
```

Рекомендована література

- 1. С.Богацький, Н.М.Дюканова- Бізнес-курс англійської мови –Київ «ВП Логос-М», 2007
- 2. С.Буданов, А.О.Борисова- Ділова англійська мова Харків «Торсинг», 2006
- 3. https://www.thebalancecareers.com/business-letter-examples-and-writing-tips-2059673

- 4. https://www.indeed.com/career-advice/career-development/business-letter-format-and-example
- 5. https://www.thebalancecareers.com/how-to-format-a-business-letter-2062540
- 6. https://myfuture.com/career/creating-your-cover-letter

Зміствий модуль 6. Ділові поїздки

Самостійна робота № 4 (2 години)

Завдання 1. Скласти діалог на вибір: «В аєропорту», «На вокзалі», «В готелі». **Завдання 2.** Прочитати і перекласти текст.

Going on a business trip

John Thompson is an international sales representative for a large multinational corporation with its headquarters in Liverpool. He often has to travel overseas to visit factories and meet with foreign clients. Next week, he will be visiting an Auto Show in Beijing for three days before going on to Shangai to see his clients. His secretary, Tracy Fisher, usually handles his travel arrangements. She calls the travel agency to make the reservation. She has to consider factors such as the check-in time, departure and arrival times, and visa requirements (if any). Once Mr. Thompson has his tickets and travel documents in order, Tracy calls the travel agency again to confirm his reservation. Tracy is also responsible for making his hotel reservations. Since Mr. Thompson often has to meet guests at his hotel, he wants her to make sure that a large suite will be ready for him when he arrives at his destination. When he goes abroad for business, his company pays for his flights. Thompson usually travels in business class. When he has enough frequent flyer miles, he can upgrade to first class. He is such an experienced traveler that when there is turbulence, he usually sleeps right through it. His only complaint is that he often suffers from jet lag, especially on long trips. He usually arrives at the airport two hours before his flight is scheduled to depart. There, he checks in and receives his boarding pass. He is also informed of his gate and seat number. If he has enough time, he may visit the duty-free shops in the airport. This time he arrived early at the airport and so he is doing some shopping for his relatives. When he arrives at his destination, he makes sure his passport, visa, and arrival card are in order so he can quickly go through customs and immigration. He has the following advice for business travelers: "Always pack lightly. I usually take one check-in and one carry-on baggage. As a business traveler, you will constantly be on the move, so bring the essentials and leave the rest at home." "Don't carry a lot of cash. You should take most of your money in cards. They can be used almost anywhere." "Try to get plenty of rest before and after your flight. If you are travelling from New York to Beijing, you don't want to suffer from jet lag." "Last but not least, remember the old saying — "When in Rome, do as the Romans do." Try to learn as much as possible about the country you are travelling to and follow the local customs."

Визначити за текстом правда/неправда:

- 1. The company has factories in Liverpool.
- 2. Tracy helps Mr Thompson organize his trips abroad.
- 3. Mr Thompson travels both by sea and by plane.
- 4. Mr Thompson travels only by business class.
- 5. Mr Thompson wears a suit on his business trips abroad.
- 6. Mr Thompson arrives a few hours before his flight.
- 7. Usually he doesn't have large luggage.
- 8. When he travels, Mr Thompson has problems with sleep.
- 9. Before travelling abroad Mr Thompson reads information about foreign countries.

Завдання 3. Установіть відповідність між словами та їх визначеннями.

- 1. headquarters a) a place, for example at an airport, where you can buy goods at a cheaper price than usual, because no tax is paid on them.
- 2. suite b) a piece of paper for boarding an aircraft, given to passengers when they check in.
- 3. destination c) the place at an airport where officials check incoming goods, travellers, or luggage.
- 4. frequent-flyer program (FFP) d) a hotel room with more space and furniture than a standard hotel room.
  5. jet lag e) the main office of a big company.
- 6. boarding pass f) a place that people will visit.

- 7. customs g) a loyalty program offered by to passengers who travel with the same airline.
- 8. duty-free shops h) extreme tiredness felt by a person after a long flight across different time zones.

Завдання 4. Прочитайте текст. Виберіть з (A - H), яка найкраще підходить для кожного пробілу (1-6). Використовуйте всі варіанти.

- A. which are the best and most expensive.
- **B.** types of hotel accommodation.
- C. usually employ about one staff member.81
- **D**. fail to show up without cancelling your reservation.
- E. the housekeeping staff.
- **F**. overnight lodging for business people.
- **G**. includes breakfast, lunch and dinner.
- **H**. in good working order.

AT THE HOTEL

Whenever people travel on business they need to stay at hotel. Hotels provide (1) ... . Its basic service is providing a room to sleep in. But most hotels also have at least one restaurant or a cafe. Many hotels also offer room and services for meetings, and some have shops and even offer entertainment.

Big and respectable hotels (2) ... for every two rooms. The hotel staff works around the clock to make the guests comfortable. (3) ... cleans each room daily. Bellhops carry luggage and packages to the guests' rooms. The engineering department keeps the hotel's electricity, plumbing, heat and air conditioning (4) ... . Some hotel restaurants provide room service, by which guests can have food and beverages brought to their rooms.

However pleasant and polite receptionists may seem, most hotels have very strict policies. When you book a room you usually have to make a deposit. But if you cancel your reservation you lose it and if you (5) ... the hotel charges one night's room rate on your card.

Also you have to check out by 12 pm, otherwise you'll be charged extra money. Hotels are usually graded with stars from one-star to five-star, (6) ... . You can also stay in a Bed & Breakfast (B&B) (also called Guest Houses) where you pay for a bedroom, possibly an ensuite (a room with private bathroom) and breakfast. (7) ... are as follows:

• a single room: for one person with a single bed;

- a double room: for two people with one double bed;
- a twin room: for two people with two single beds;
- half board: includes breakfast and dinner;
- full board: (8) ...;
- *B&B*: just the room and breakfast.

Завдання 5. Розташуйте рядки телефонної розмови між портьє та клієнтом у правильному порядку.

Receptionist: Hello, the Grand Hotel. Sarah speaking. How can I help you?

Client: reservation / make / like / I'd / to / please

Receptionist: Certainly. When is it for?

Client: It's for two nights, the thirteenth and the fourteenth of this month. **Receptionist:** single / want / do / room / or / double / a / And / you / a

Client: A single please.

Receptionist: OK. Yes that's fine. I have a room for you. And your name is?

Client: Frank Donoghue

Receptionist: you / spell / name / can / the Client: Sure. It's F-r-a-n-k D-o-n-o-g-h-u-e much / you / Can / it / tell / how / is / me Receptionist: Yes. That's 95 dollars a night. have / number / Can / a credit card / I / please? Client: Yes, sure. It's a Visa. 4532 9867 5564

Receptionist: Thank you.

 $Number \ / \ could \ / \ And \ / \ phone \ / \ I \ / \ have \ / \ a$

Client: It's 69435 732480 **Receptionist:** That's fine.

forward / look / seeing / on / you / We / to / thirteenth / the

Client: Thanks a lot. Goodbye.

Самостійна робота № 5 (3 години)

Завдання 1. Написати конспект.

Завдання 2. Зробити вправи.

Методичні рекомендації до завдання 1.

Прикметник(Adjective)

Прикметник – це самостійна частина мови в англійській, що позначає ознаку предмета та відповідає на питання *який?чий?*

Прикметники в англійській мові, на відміну від прикметників в українській мові, не змінюються ні за родом, ні за числом, ні за відмінками:

tall guy - високий хлопець

tall girl - висока дівчина

tall children – високі діти

That **good-looking** lady is John's wife. — Та леді, що гарно виглядає, — жінка Джона.

Matt's dog was really **naughty**. – Собака Метта був дійсно неслухняний.

Будова прикметників в англійській мові

За своєю будовою розрізняють три види прикметників: прості (Simple Adjectives), похідні (Derived Adjectives) та складні (Compound Adjectives).

Прості прикметники не мають у своєму складі суфіксів та префіксів:

small – малий

tall – високий

red – червоний

My bag is old. I want to buy a new one. – Моя сумка стара. Я хочу купити нову.

You don't have any right to decide what is **good** and what is **bad** for me. — У тебе нема ніякого права вирішувати, що добре, а що погано для мене.

Похідні прикметники мають у своєму складі суфікс та/або префікс:

reasonable – розумний unexpected – несподіваний

mindless — дурний illogical — нелогічний

unhappy – нещасливий scaring – страшний

useful – корисний, придатний curious – допитливий

derivative – noxiдний useless – даремний

impossible – неможливий -less (hopeless) One **unexpected** accident has happened -like (cuplike) to me today. – Сьогодні зі мною -ly (monthly) трапився один несподіваний випадок. *-ous (monstrous)* I will prove to you that this is -y (happy) not impossible. -Я доведу тобі, щоТа такі префікси: це можливо (не неможливо). un- (unimportant) Зазвичай, з англійськими прикметниками використовуються *in-* (*incomplete*) наступні суфікси: *il-* (*illogical*) -able (vulnerable) im- (immortal) -al (lethal) dis- (disrespectful) -ant (pursuant) *ir-* (*irrelevant*) -ary (documentary) Менш поширеними є наступні -ed (barbed) префікси: -en (mistaken) a- (amoral) -ful (helpful) anti- (antisocial) -ible (accessible) *countrer- (counterproductive)* -ic (realistic) *mal-* (*malcontent*) -ish (English) *non- (non-violent)* -ive (creative)

Складні (складені) прикметники (Compound Adjectives) утворилися за допомогою складання двох або більше основ слів. Такі прикметники пишуться через дефіс.

man-eating alligator – алігатор, що пожирає людей

well-known writer – добре знаний письменник

200-раде book – книжка на 200 сторінок

well-known – добре відомий

good-looking – гарний, той, що добре виглядає

blue-eyed – блакитноокий

Ukrainian-speaking – україномовний

alcohol-free – безалкогольний

three-day – триденний

He drinks only **alcohol-free** beer. — Він $n'\epsilon$ тільки безалкогольне пиво.

Види прикметників

Згідно з правилами англійської граматики, прикметники за своїм значенням поділяються

на якісні або описові прикметники, кількісні прикметники, присвійні, вказівн і та питальні прикметники.

Якісні або описові прикметники (Adjectives of Quality or Descriptive Adjectives) вказують на певну якість, характеристику живого об'єкта, предмета, поняття або дії. Це найчисельніша група прикметників. Для зручності їх поділяють на власне якісні та відносні прикметники.

Якісні прикметники передають власне ознаки предмета: стан, властивості, колір, форма, розмір, смак, вага тощо. Більшість якісних прикметників може утворювати ступені порівняння.

straight – прямий

blue – блакитний

dangerous – небезпечний

strong — сильний

Kate's **blue** eyes can charm anyone. – Блакитні очі Кейт можуть зачарувати будь-кого.

It's **dangerous** to touch a snake. It may be poisonous. — Торкатися змії - небезпечно. Вона може бути отруйною.

Відносні прикметники вказують на матеріал, національну приналежність, відношення до місця, часу, галузі знать, міжособові зв'язки тощо. Як правило, відносні прикметники не утворюють ступенів порівняння.

religious – релігійний

French – французький

monthly – місячний

short-term – короткостроковий

Mr. Jefferson prefers **French cuisine** to American one. – Містер Джефферсон віддає перевагу французькій кухні, а не американській.

His monthly salary is not that high. — Його місячна зарплатня не така й висока.

wooden door – дерев'яні двері

Swedish language – шведська мова

American girl – американська дівчина

В англійській мові в ролі відносних прикметників часто виступають іменники (так звані визначники-іменники), що розташовуються перед іменником, до якого вони відносяться. Наприклад:

homeless canteen - їдальня для безпритульних

baseball match – бейсбольний матч

summer sports – літні види спорту

В англійській мові відсутні присвійні прикметники - їх роль в реченні відводиться іменникам у присвійному відмінку:

Jason's cat – кіт Джейсона

father's birthday – день народження батька

Кількісні прикметники (Quantitative Adjectives or Numeral Adjectives) позначають точну або приблизну кількість осіб, предметів або понять. Вони поділяються на **означені**, **неозначені** та **розділові** кількісні прикметники.

Означені кількісні прикметники (Definite Numeral Adjectives) вказують на точну кількість предметів та понять або їх порядок. Вони повністю відповідають чисельникам.

```
two – два

second – другий

thirty five – тридцять п'ять

thirty fifth – тридцять п'ятий
```

Claire has **two** sisters and three brothers. — У Клер ϵ дві сестри та три брати.

Usain Bolt runs really fast so he always finishes **first**. – Усейн Болт бігає дійсно швидко, тому він завжди фінішує першим.

Неозначені кількісні прикметники (Indefinite Numeral Adjectives) вказують на невизначену або приблизну кількість предметів, не називаючи її.

```
all — всі, все

по — жоден, нічого

few / a few — декілька, небагато

certain — певний

some — деякий, деяка кількість, небагато

any — будь-який

several — декілька, різні, різноманітні

sundry — різноманітні, декілька

тапу — багато
```

тисн – багато

most – найбільш

little / a little – мало, небагато

more – більше

none (of) – жоден, жодний

too much – дуже мало

too many – надто багато, забагато

a lot of – багато

plenty of – багато, повно, вдосталь

Jack has no patience. - У Джека немає ніякої терплячості.

There is **too much** of sugar in this coffee. -B цій каві забагато цукру.

Розділові кількісні прикметники (Distributive Numeral Adjectives) — прикметники, що вказують на один предмет або поняття з множини йому подібних. В більшості випадків вони використовуються з іменниками в **однині**.

neither – ніякий, жодний (з двох)

either – обидва, і той, і інший (з двох)

every – кожен, все, всякий

each – кожен, всякий (окремо)

other – інший, інші

the other – інший (з двох), другий, останній

another – інший, ще один

Where is my **other** sock? - Де моя друга шкарпетка?

You are busy now so i will come to you **another** day. — Tu зараз зайнятий, тому я зайду до тебе іншого дня.

Neither delegate knows how to fill in this application form. — Жоден з (двох) делегатів не зна ϵ , як заповнювати цю заяву.

Many Ta much

Прикметники **many** та **much** мають однакове значення — «**багато**». Однак, **many** вживається тільки з обчислювальними іменниками, а **much** — з необчислювальними. Вони можуть бути замінені на більш універсальні вирази **a lot of (lots of)** або **plenty of (багато, повно, вдосталь)**.

There are **many** ways to solve this problem. — Існує багато способів розв'язати цю nроблему.

I have **many** cats at home. – У мене вдома багато котів.

I always put **much** sugar in my tea. I have a sweet tooth. $-\mathcal{A}$ завжди кладу багато цукру в чай. $\mathcal{A}$ ласунка.

There wasn't **much** rain yesterday, so we could play rugby. — Вчора дощ був несильний, тому нам вдалось пограти в регбі.

There are a **lot** of places you can visit in Paris. — В Парижі ϵ багато місць, які можна відвідати.

I like spaghetti with **plenty** of tomato sauce. — Мені подобаються спагеті з великою кількістю томатного соусу.

Every Ta each

Every та **each** мають однакове значення, тому в більшості випадків вони можуть заміняти один одного. Однак, вони також мають й відмінності у використанні.

Every вживається для того, щоб вказати на один предмет з великої кількості подібних предметів. Після **every** ніколи не використовується <u>дієслово</u> в формі множини. **Every** також вживається для позначення інтервалів часу або періодичності певної дії. **Every** не може використовуватися самостійно (без іменника, який означує).

Every student of this university has to hand in his paper till the end of this year. — Кожний студент цього університету повинен здати свою письмову роботу до кінця цього року.

Every day I go to the gym. – Кожний день я ходжу до спортзалу.

My mother calls me every ten minutes. – Моя мама дзвонить мені кожні 10 хвилин.

Each вказує на один предмет з двох або невеликої кількості подібних предметів. **Each** може бути використане самостійно в кінці речення. Після нього може стояти займенник **one** (один) для того, щоб уникнути повторень. **Each** не вживається для позначення часових інтервалів.

In this family **each** one takes turn throwing garbage. — B цій родині кожний по черзі викидає сміття.

These books are worth 100\$ each. – Ці книги коштують 100 доларів кожна.

Словосполучення **each of** (кожний з) може вказувати на множину предметів, після нього доцільно вживати дієслово в формі однини, однак в повсякденному мовленні може використовуватись й форма множини. **Each of** також використовується з займенниками **you**, **us** та **them**, після яких вживається дієслово в формі однини.

Each of the students in this group have to hand in their papers till the end of this year. – Кожен зі студентів цієї групи повинен здати свою роботу до кінця цього року. (розмовний стиль)

Each of them has to apply for this job. – Кожному з них слід подати заяву на цю роботу.

Few та a few. Little та a little

Існує певна різниця між прикметниками **few** / **a few** (декілька, небагато) и little / **a little** (мало, небагато, декілька)

Few и **a few** використовуються тільки з обчислювальними іменниками.

Few має значення «замало», «дуже мало», «недостатньо».

We have only **few** eggs left. We should buy more. — У нас залишилось дуже мало я ϵ ць. Нам треба купити ще.

She had **only** few potatoes. It wasn't enough for a proper meal. — У неї було зовсім мало картоплі. Цього було недостатньо для повноцінного обіду.

А few означає «небагато», «трохи», «декілька», «мало, але достатньо».

Don't worry, we still have a **few** minutes. — He переймайся, y нас ще ϵ декілька хвилин.

I have a **few** cookies, i will give you some. — Y мене ϵ трохи печива, π дам тобі декілька штучок.

Little та a little використовуються для позначення необчислювальних іменників.

Little має значення «зовсім, дуже мало», «недостатньо».

There is **little** flour in this box. It's not enough for a cake. -B цій коробці зовсім мало борошна. Цього недостатньо для пирога.

He had **little** patience to complete this task. — У нього було замало терпіння, щоб закінчити це завдання.

A little означає «небагато», «трохи», «декілька», «мало, але достатньо».

I have a **little c**offee. I don't need more. — У мене ϵ трохи кави. Мені не треба більше.

I need a **little** time to do it. Wait a bit. – Мені потрібно трохи часу, щоб зробити це. Почекай, будь ласка.

Вказівні прикметники (Demonstrative Adjectives) – це вказівні займенники, що використовуються не самостійно, а у поєднанні з іменником, який вони означують. В реченні вони виступають у якості означення до підмета або додатка.

This dog is **aggressive**. It's better to keep away from it. – Цей собака агресивний. Краще триматись від нього подалі. I like **those** flowers. Would you buy some for me? – Мені подобаються ті квіти. Ти купиш декілька для мене?

Присвійні прикметники

Присвійні прикметники (Possessive Adjectives) повністю співпадають з присвійними займенниками. Вони завжди використовуються разом з іменником, який означують.

My car is **broken** so I will take my mother's one. — Moя машина зламалась, тому Я візьму машину моєї матері.

His dog **broke** its house. – Його собака зламав свій будиночок.

Питальні прикметники (Interrogative Adjectives) відповідають питальним займенникам **which** и **what**, коли вони стоять безпосередньо перед іменником.

Which house on this street is yours? – Котрий (який саме) дім на цій вулиці твій?

What music do you listen to? – Яку музику ти слуха ϵ ш?

Порядок вживання прикметників

Коли прикметників використовується більше трьох, вони вживаються у певному порядку:

- **1.** article, quantity артикль, кількість: чисельник, кількісний прикметник (а, one ...)
- **2. value, opinion** оцінка, думка, погляд (fancy, beautiful, difficult, horrible ...)
- 3. size розмір (little, large, enormous ...)
- **4. quality, temperature** якість, стан, характеристика, температура (well-tailored, cold, hot ...)
- **5. age** вік (new, old, young, ancient ...)
- **6. shape** форма (flat, square, round, rectangular ...)
- **7. colour** колір (green, blue, pink, grey ...)

- **8. origin** noxoдження (American, European, lunar ...)
- **9. material** матеріал (metal, wooden, paper ...)
- **10. purpose** ціль, призначення (часто з суфіком -ing: sleeping bag, cutting machine, table cloth ...)

11. поип – іменник

I've bought two **beautiful middle-sized round red wax** candles. – Я купив дві гарні середнього розміру круглі червоні воскові свічки.

Ann doesn't want to throw away this **big scratched old rectangular brown wooden chest** of drawers. – Енн не хоче викидати цей великий пошарпаний старий прямокутний коричневий дерев'яний комод.

Методичні рекомендації до завдання 2.

Вправа1. Виберіть правильний варіант у дужках.

- 1. I am (the good/the best).....chess player in our class.
- 2. His tablet is (cheaper/the cheapest).....than mine.
- 3. She is (the most beautiful/beautiest)......girl in the class.
- 4. Hollywood actor Arnold Schwarzenegger is one of (more famous/the most famous) ......person in the world.
- 5. Did she fell (best/better).....today?
- 6. I don't think this is (the best/better).....idea than mine.
- 7. Last week was (hotter/the hottest).....ever!
- 8. For me mathematics was (harder/more hard).....than Chemistry in school.
- 9. Mike is (more tall/taller).....than my brother.
- 10. This is (the funnier/the funniest).....joke I've ever heard!

Вправа 2. Виберіть правильний варіант у дужках.

Dear Mom and Dad,

Life in New York is very (exciting / excitingly). Luis and I weren't sure we'd like such a (large / largely) city, but it's so interesting! Yesterday we saw a street musician near school. He played the violin so (beautiful / beautifully) we couldn't

believe he wasn't in a big concert hall. You'd be surprised to see us. We walk (happy / happily) down the streets, and the noise doesn't bother us at all! I'm sending a photo of our apartment building. It looks (nice / nicely), doesn't it? It's so (quiet / quietly) we can (hard / hardly) believe it's in New York. Our next door neighbour is very (nice / nicely). At first she seemed (shy / shyly) but now we're (good / well) friends.

We hope you're both well. Please give our love to everyone and write soon. Love, Maggie.

Рекомендована література

- 1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.»,2005

<u>Блок змістових модулів 3.</u> Фахова спрямованість спілкування.

(всього – 61 година, самостійна робота – 25 годин)

Змістовий модуль 7. Основні технологічні операції, витратні матеріали та інструменти

Самостійна робота № 6 (3 години)

Завдання 1. Перекласти на англійську мову.

- 1. Я люблю заплітати волосся в косу.
- 2. Хвіст така проста зачіска.
- 3. Боб класна зачіска, але вона не кожному підійде.
- 4. Начісування може бути хорошою зачіскою для якого-небудь торжества.
- 5. Деякі люди думають, що ірокез дивна зачіска.
- 6. Якщо у вас кругле обличчя, завивка не найкраща зачіска для вас.

Завдання 2. Законспектувати та перекласти на українську мову.

Barber Barbershop Hairdresser Hair salon To get a trim To get a perm

To get one's hair coloured/dyed (black)

To get one's hair bleached To get one's hair permed

To get one's hair streaked/highlightened

To get one's hair straightened To get one's hair curled To get one's hair layered

An updo Relaxed hair To be shaved Ringlets

To get hair extensions Fringe/bangs (AmE)

To trim one's bangs/fringe Part To trim one's ends

To have dandruff
To have split ends
To have oily hair
To have dry hair

Volume

What product would you recommend

for dandruff?

Завдання 3. Скласти список інструментів перукаря.

https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list

Самостійна робота № 7 (4 години)

Завдання 1. Hanucamu конспект часи групи Continuous.

Завдання 2. Зробити вправи.

Методичні рекомендації до завдання 1.

Present Continuous

Час англійської мови, що вказує на дію, що відбувається безпосередньо у момент мовлення.

Як утворюється Present Continuous?

Розглянемо утворення РС за допомогою таблиці:

Present Continuous

Am	I	watching	TV?	Short	answers
Are Is Is Is Are Are	you he she it we you they	watching watching watching watching watching watching watching	TV? TV? TV? TV? TV? TV?	Yes, I am. Yes, you are. Yes, he is. Yes, she is. Yes, it is. Yes, we are. Yes, you are. Yes, they are.	No, I'm not. No, you aren't. No, he isn't. No, she isn't. No, it isn't. No, we aren't. No, you aren't. No, they aren't.

Не слід забувати, що закінчення у дієсловах можуть відрізнятися.

Від чого залежить закінчення дієслів у РС?

Існує декілька нюансів та правил для додавання закінчення -ing до слова, такі правила зазначені нижче. Якщо дієслово не підпадає під жодне з цих правил, то слід просто додати закінчення -ing до першої (словникової) форми дієслова без будь-яких перетворень.

```
trying — намагання, намагаючись, той, що to\ try — cnpoбувати, намагатись to\ break — namamu to\ break — namamu to\ break — namamu to\ finish — 3aкінчуючи, namae to\ finish — 3aкінчувати to\ crouch — npucicmu, nnasybamu to\ crouch — npucicmu, nnasybamu to\ crouch — npucicmu, nnasybamu
```

Закінчення на «е»

затаївся

Якщо дієслово закінчується на німу букву «е», то перед -ing вона випадає. Якщо ж [е] вимовляється, тоді випадання не відбувається.

«е» не вимовляється

«е» вимовляється

to $make \rightarrow making$

to agree $\rightarrow$ agreeing

to $take \rightarrow taking$

 $to\ free \rightarrow freeing$

to $forgive \rightarrow forgiving$

to pee $\rightarrow$ peeing

to write $\rightarrow$ writing

to fee $\rightarrow$ feeing

Закінчення -іе змінюється на -у

Якщо дієслово закінчується на буквосполучення «ie», тоді при додаванні - ing суфікс -ie змінюється на «y».

- to $die \rightarrow dying$
- $to lie \rightarrow lying$
- $to tie \rightarrow tying$

Літера «у» зберігається

Якщо дієслово закінчується на букву «у», то вона не змінюється та не випадає перед закінченням -ing (на відміну від додавання закінчення - ed).

- $to \ carry \rightarrow carrying$
- $to study \rightarrow studying$
- $to play \rightarrow playing$
- $to try \rightarrow trying$
- $to say \rightarrow saying$
- $to worry \rightarrow worrying$

Подвоєння приголосних

Подвоєння приголосних перед закінченням -ing відбувається, якщо дієслово закінчується на одну приголосну букву, перед якою стоїть голосний звук під наголосом.

- $to get \rightarrow getting$
- $to hit \rightarrow hitting$
- $to run \rightarrow running$
- $to \ occur \rightarrow occurring$
- $to \ refer \rightarrow referring$
- $to begin \rightarrow beginning$
- $to stop \rightarrow stopping$
- $to forget \rightarrow forgetting$

Подвоєння кінцевих приголосних перед -ing не відбувається, якщо наголос падає на інший голосний звук (не перед кінцевим приголосним) або ж коли попередній звук - це довгий голосний звук (диграф).

$$open \rightarrow opening$$
  $feel \rightarrow feeling$

$$order \rightarrow ordering$$
  $cool \rightarrow cooling$

$$remember \rightarrow remembering$$
  $read \rightarrow reading$

Кінцева буква «х» не подвоюється, так як ця буква позначає одразу два звуки: [ks] або ж [gz]. Також не подвоюється кінцева буква «w».

 $mix \rightarrow mixing$ $snow \rightarrow snowing$ $relax \rightarrow relaxing$ $blow \rightarrow blowing$ $tax \rightarrow taxing$ $show \rightarrow showing$

Подвоєння - І в британській англійській

Згідно з граматичними правилами британської англійської, при додаванні закінчення -ing до дієслів кінцева «l» подвоюється завжди, навіть якщо наголос падає не на останній склад в слові.

Однак, в американському варіанті англійської мови подвоєння літери «l» не відбувається, якщо наголос падає не на голосний перед кінцевою «l» або ж коли попередній голосний - це довгий голосний звук.

Британський варіант англійської Американський варіант англійської

to signal $\rightarrow$ signalling to signal $\rightarrow$ signaling to travel $\rightarrow$ travelling to cancel $\rightarrow$ cancelling to cancel $\rightarrow$ cancelling

Розглянемо більше прикладів дієслів за допомогою таблиці:

Write the ing-forms for the verbs.

jump -	jumping	smile -	smiling
play -	playing	make –	making
sing -	singing	write -	writing
look -	looking	shake –	shaking
watch -	watching	use -	using
fly -	flying	run –	running
eat -	eating	swim -	swimming
drink -	drinking	put –	putting
draw -	drawing	cut -	cutting
read -	reading	get -	getting

Маркери Present Continuous

Слово	Переклад
now / just now / right now	зараз
at the moment	в даний момент
this week / this month / this year	на цьому тижні / цього місяця / цього року
Приклали викорис	стання Present Continuous

<u>Ствердження</u>	Заперечення	<u> Питання</u>
I am working now.	I'm not working now.	Am I working now?
Я працюю зараз.	Я не працюю зараз.	Я зараз працюю?

<u>Ствердження</u>	Заперечення	<u>Питання</u>
We are working now.	We aren't working now.	Are we working now? Чи ми працюємо
Ми працюємо зараз.	Ми не працюємо зараз.	зараз?
She is working now.	She isn't working now.	Is she working now?
Вона працює зараз.	Вона не працює зараз.	Чи вона зараз працю ϵ ?

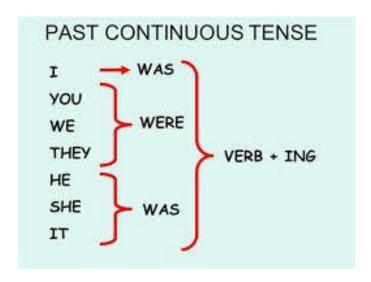
Past Continuous

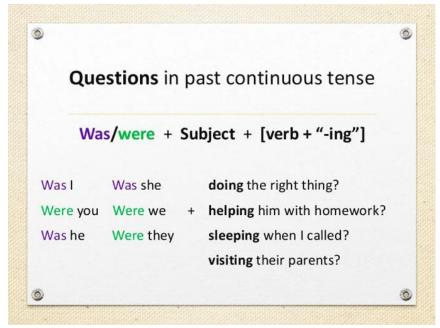
Past Continuous - це час англійської мови, що вказує на дію у минулому, яка здійснювалась достатньо тривалий час.

Past Continuous (Past Progressive) утворюється за допомогою допоміжного дієслова was або were та форми простого дієприкметника теперішнього часу (дієслово з закінченням - ing). Was та were — це форми минулого часу допоміжного дієслова to be.

Розглянемо утворення речення у цьому часі завдяки схематичному зображенню.

Стверджувальні та питальні речення:

Заперечні речення, питальні та стверджувальні речення у порівнянні.

past continuous tense I was He, She, It working. You, We, They were I was not working. He, She, It You, We, They were not What Ι Where was He,She, It When working? Why How were You, We, They

Приклади речень Past Continuous:

I was singing a song. – Я співав пісню.

She was drinking tea. – Вона пила чай.

They were watching the movie. - Вони дивилися кіно.

I was not singing a song when you came. - Я не співала пісню, коли ти прийшов.

She was not drinking tea at 3 p.m. — Вона не пила чай о 3-й дня.

They were not watching the movie when you called them. – Вони не дивилися кіно, коли ти їм зателефонував.

I wasn't playing at 5 p.m. — $\mathcal{A}$ не грав о 5-й вечора. were not = weren't You weren't working when we came. — Tи не працював, коли ми прийшли

Future Continuous

Future Continuous найчастіше використовується для дії, що буде відбуватися у певний проміжок часу у майбутньому.

Як формується Future Continuous?

Future Continuous (**Future Progressive**) утворюється задопомогою допоміжного дієслова **will** (рідше **shall** для **I** та **We**) та форми тривалого інфінітиву (**be** + дієслово з закінченням **-ing**).

Will в сучасній англійській мові вживається для всіх осіб однини та множини. **Shall** використовується з першою особою **I**, **We**, але його використання зараз вважається застарілим.

У сучасній англійській для всіх осіб будь-якого числа використовується тільки **will** й це не вважається помилкою. Але **shall** щеможна зустріти в газетах, старих або офіційних текстах, в художній літературі.

Future Continuous will be + V-ing

Стверджувальна форма	Заперечна форма	Питальна форма
I will be going	I will NOT be going	Will I be going ?
YOU WE will be going THEY	YOU WE will NOT be going THEY	YOU Will WE be going THEY
HE SHE will be going IT	HE SHE will NOT be going IT	Will SHE be going?

Маркери Future Continuous

Future Continuous використовується ,якщо на питання «коли це буде відбуватися?» можна вказати точний, конкретний час у майбутньому.

- at 5 o'clock о 5-ій годині
- atthatmoment в той момент
- thistimetomorrow в цей час завтра
- thesametimenextweek в цей самий час наступного тижня
- meanwhile тим часом, в той час, коли
- meantime тим часом, міжтим
- inthemeantime тим часом, міжтим, в той же час
- from two till three з другої до третьої
- from Monday till Friday з понеділка по п'ятницю
- from 10 a.m. to 11 a.m. tomorrow з 10-ї до 11-ї ранку завтра

- from 6 p.m. to 9 p.m. the day after tomorrow з 6-ї до 9-ї вечора післязавтра
- during this time протягомцього часу
- during the morning вранці, весь ранок
- duringtheday протягом дня
- during the evening ввечері, весь вечір
- duringtheafternoon пообід, протягом другої половини дня
- for 2 hours протягом двох годин
- for a week за тиждень, протягом одного тижня
- formonths за декілька місяців, протягом декількох місяців
- alldaylong цілий день, весь день
- all night всю ніч, цілуніч
- allthetime весь час
- thewholeevening весь вечір
- the whole year весь рік, цілийрік

Приклади використання:

I will be waiting for you here at 9 a.m. tomorrow. – Я буду чекати тебе тут завтра о 9-ій ранку.

Tom will be playing football all day next Sunday. – Том буде грати в футбол протягом всієї наступно їнеділі.

This time next week I will be flying to Berlin. - B цей же час наступного тижня я бути летіти в Берлін.

I will be cooking dinner when she leaves. – Я буду готувати обід, коли вона піде.

He will be washing the car when the postman comes. – Він буде мити машину, коли прийде листоноша.

They will be watching the game when therain starts. – Вони будуть дивитися гру, коли піде дощ.

I will be making cocktails and Ann will be meeting guests. – Я буду робити коктейлі, а Анна буде зустрічати гостей.

Jane will be listening to music, Jake will be reading a book. – Джейн буде слухати музику, а Джейк буде читати книгу.

They will be sitting, watching movie and eating a pie. – Вони будуть сидіти, дивитися фільм та їсти пиріг.

Методичні рекомендації до завдання 2.

Вправа 1. Обрати правильну відповідь.

- a Circle the correct form.
  - A What do you cook | are you cooking? I'm really hungry.
  - B Spaghetti. We can eat in ten minutes.
  - 1 A Hello. Is Martin at home?
    - **B** No, he plays | he's playing football with his friends.
  - 2 A Do your parents live | Are your parents living near here?
    - B Yes. They have | are having a flat in the same building as me.
  - 3 A How often do you go | are you going to the hairdresser's?
    - B About once a month. When I think | I'm thinking my hair's very long.
  - 4 A Don't make a noise! Your father sleeps | is sleeping!
    - B Is he OK? He doesn't usually sleep | isn't usually sleeping in the afternoon.

Вправа 2. Написати питання та відповідь.

Вправа 3. Доповнити речення дієсловом в Past Continuous.

	I was eating dinner, so I didn't answer the phone. (eat)
1	I took this photo when my wife in the garden. (work)
2	He met his wife when he in Japan. (live)
	They for us when we arrived. (not wait)
	shea coat when she went out?
_	(wear)
	The sun when I left for work. (shine)
	What you at 7.30 last night? (do)
1	l when you gave the instructions.
	(not listen)
8	WeTV when you phoned. (not watch)
	а 4. Доповніть наступні речення правильною формою дієсло х.
a	
a 2	X.
1 2 1	I. By September I(KNOW) her for a whole ye 2. Tom (WAIT) for Mary in front o ibrary at 2:30.
1 2 1i 3	I. By September I(KNOW) her for a whole yee 2. Tom(WAIT) for Mary in front o ibrary at 2:30. 3. They(FIGHT) for the championship to the champio
1 2 1i 3 to	I. By September I(KNOW) her for a whole yee 2. Tom(WAIT) for Mary in front o ibrary at 2:30. 3. They(FIGHT) for the championship to comorrow.
1 2 1 3 to 4	I. By September I(KNOW) her for a whole yee 2. Tom(WAIT) for Mary in front o ibrary at 2:30. I. By September I(KNOW) her for a whole yee who is a whole yee which is a whole yee who is a whole yee which is a
1 2 1 3 to 4 5	I. By September I(KNOW) her for a whole yee 2. Tom(WAIT) for Mary in front or ibrary at 2:30. B. They(FIGHT) for the championship to comorrow. I. I(DO) the work by ten o'cloops. I(READ) Hamlet three times if I
1 2 1 1 3 to 4 5 a	I. By September I(KNOW) her for a whole yee 2. Tom(WAIT) for Mary in front o ibrary at 2:30. 3. They(FIGHT) for the championship to comorrow. 4. I(DO) the work by ten o'cloose. I(READ) Hamlet three times if I again.
1 2 1i 3 to 4 5 a 6	I. By September I
1 2 1i 3 to 4 5 a 6 to	I. By September I
1 2 li 3 to 4 5 a 6 to 7	I. By September I
1 2 1i 3 to 4 5 a 6 to 7 8	I. By September I
1 2 li 3 to 4 5 a 6 to 7 8 9	X. 1. By September I
1 2 li 3 to 4 5 a 6 to 7 8 9 1	X. 1. By September I
1 2 li 3 to 4 5 a 6 to 7 8 9 1 -	X. 1. By September I

Рекомендована література

- 1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.»,2005
- 4. https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list
- 5. https://work.chron.com/hairdressers-tools-14810.html

Модуль 8. Історія виникнення та сучасні тенденції розвитку спеціальності.

Самостійна робота № 8 (3 години)

Завдання 1. Написати реферат на одну із запропонованих тем:

- 1. Історія виникнення професії перукар.
- 2. Стилі в перукарстві в 20-30 рр. XX ст.
- 3. Стилі в перукарстві в 40-50 рр. XX ст.
- 4. Стилі в перукарстві в 60-70 рр. XX ст.
- 5. Стилі в перукарстві в 80-90 рр. XX ст.
- 6. Стилі в перукарстві в 2000 рр. ХХ ст..
- 7. Сучасні тенденції розвитку спеціальності.

Завдання 2. Подивитись відео та описати своє волосся або волосся телезірки.

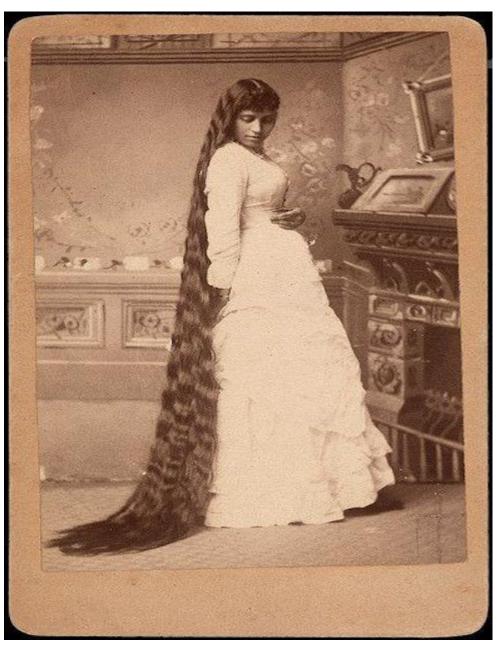
https://www.youtube.com/watch?v=AN65M91QCaM

Завдання 3. Прочитати та перекласти текст.

Victorian Hairstyles: a short history, in photos

In the Victorian era, a woman's hair was often thought to be one of her most valuable assets. Styles varied quite a bit throughout the nearly 7 decades of Queen Victoria's reign, with everything from simple middle parts to elaborate pieces made from human hair being in fashion. Accessories such as combs, pearls, hats and bonnets each had their time in the spotlight throughout the 1800s. Victorians weren't as serious as people think they were, but they sure took their hair seriously. Scroll down and take a look at some of the different ways Victorian women wore their hair from the 1830s to the turn of the century.

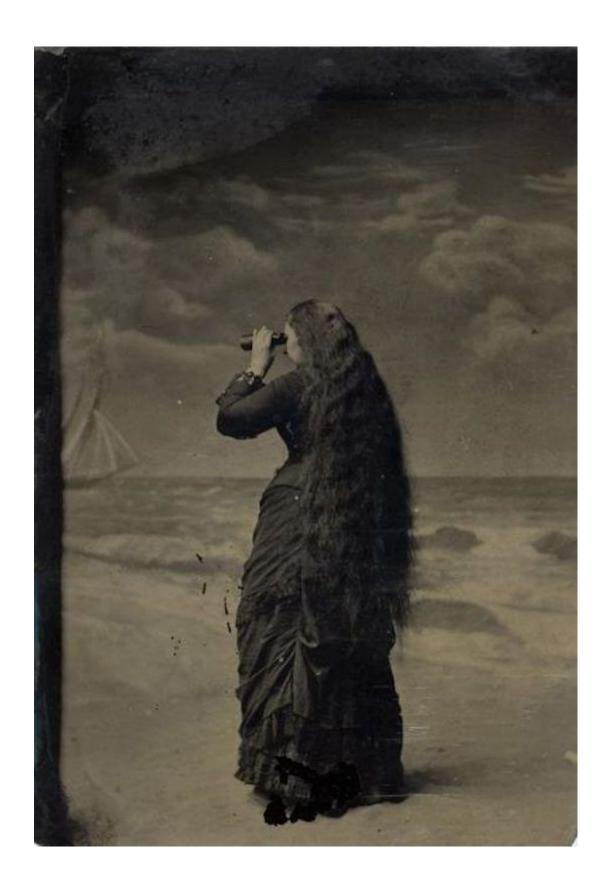
Hair was long in the Victorian age. Extremely long. Haircuts weren't exactly a thing yet for women. They did occasionally trim split ends, or even singe them, but long hair was viewed as being ultra-feminine and desirable.

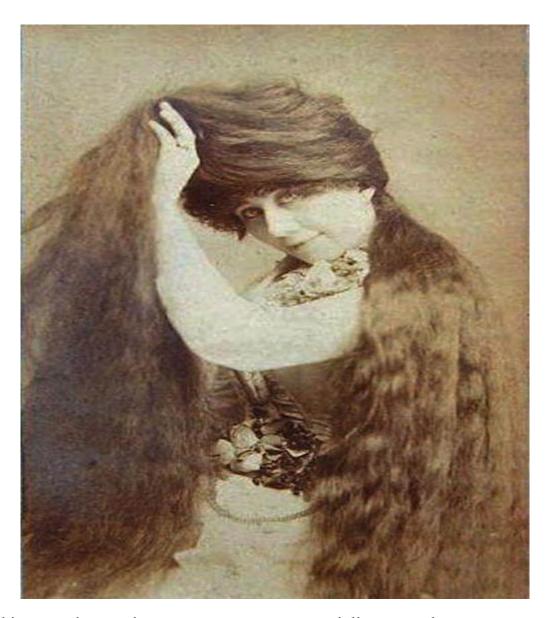

We can find plenty of photos of women wearing their long, wavy hair down. However, loose hair wasn't something that "respectable" women would wear in public and was mostly a style used for the sake of art. Girls often wore their hair down, but were expected to begin wearing it up around the age of 15 or 16. More often than not the women with long, cascading hair were models and actresses intended to depict intimacy and romanticism.

When it comes to long hair, nobody could top the Seven Sutherland Sisters. They became a national sensation in the 1880s because of their hair (37 feet in total), and made a living doing musical performances with their hair down. They capitalized on it even further by producing a line of hair care products, and became quite rich. When the 1920s and the bob rolled around, they began to be ridiculed as unfashionable relics of the past and lost the public's eye.

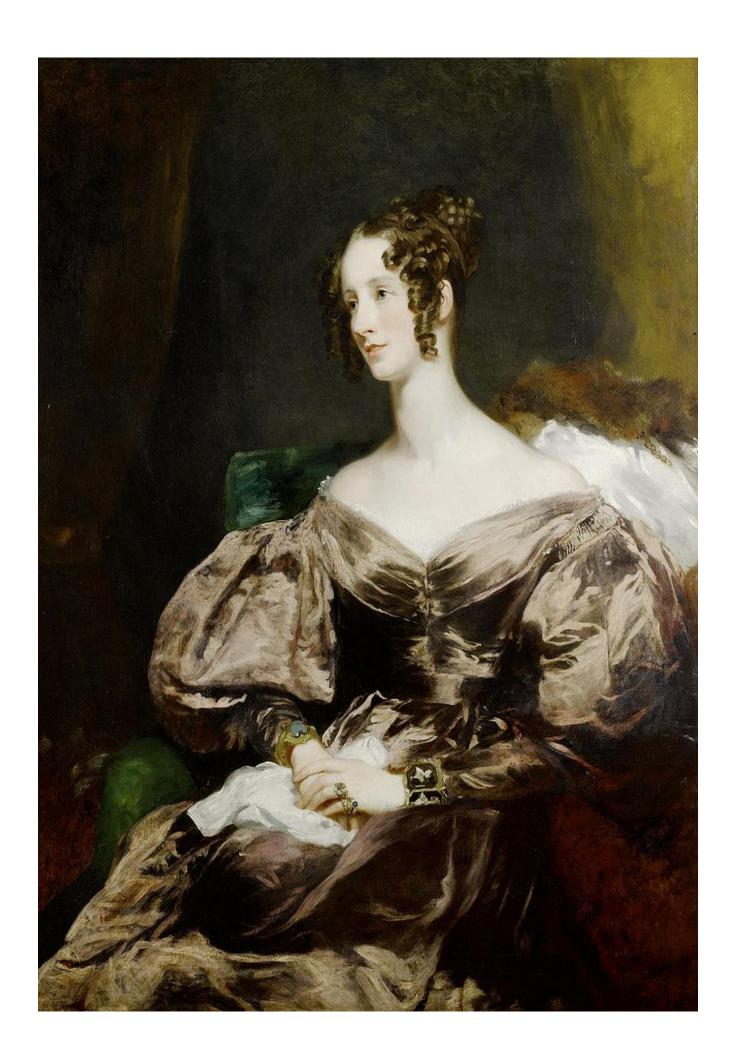

Long hair styled in an updo was the way most women, especially upper class women, wore their hair during the 19th century. Neatness and cleanliness were important. Hairstyles also often reflected dress styles, with the entire silhouette of a woman being taken into account. To create more elaborate looks, women would use false pieces, usually made from human hair. These pieces were much easier to style and also added volume.

Women in the 1830s usually rocked a clean middle part with their hair tied back in a neat bun, braids, or twist. Occasionally they curled the sides, but bangs weren't in fashion.

In the 1840s, women began sporting "barley curls", long ringlets that were worn mainly by children before they came into style for adults. Chignons moved to the back of the head.

Hoop skirts took over in the 1850s, and hair expanded to match. While still parting it in the middle, many women began padding the sides, creating large wings or rolls.

Chignons began to move towards the back of the head in the 1860s, mimicking changes in dress style. Huge hoops reached max fullness and women began wearing dresses that were full in the back, giving the silhouette more of an S-shape.

When bustles burst onto the scene in the 1870s, hair moved even higher.

Hair got a little weird in the 1880s. Pompadours appeared, sometimes accompanied by bangs. Just like the 80s of the 20th century, frizzy bangs were hot. Middle parts fell out of fashion.

Did you know that Victorian women had rats in their hair? No, not rodents. Rats (or ratts) were used to increase volume. They were usually made from the loose hair collected from a woman's comb, which would be stuffed into a hair receiver — a small box or dish kept on the vanity table. Rats were used as padding to fluff out the sides or top of the hair, often in order to create a more balanced silhouette in which the head appeared to be approximately the same size as the waist.

The 1890s introduced a hairstyle that later became an Edwardian icon: the Gibson Girl look.

Would you wear any of these Victorian hairstyles? Let us know which one you think looks the best (or the worst) in the comments below.

Самостійна рбота № 9 (2 години)

Завдання 1. Написати конспект з теми «Прислівник». **Завдання 2.** Зрбити вправи.

Методичні рекомендації до завдання 1.

Прислівник (Adverb)

Прислівник (Adverb) — це самостійна частина мови, що вказує на певну ознаку дії, ознаку іншої ознаки або обставини, в яких відбувається дія. В більшості випадків прислівники означують дієслова, але вони також вживаються з прикметниками або іншими прислівниками. Вони відповідають на питання «як?», «куди?», «де?», «коли?» тощо і в реченні виступають в якості обставини.

I can run and swim fast. — Я можу швидко бігати та плавати. M ark is a very пісе person. — M арк - дуже хороша людина.

Прислівники способу дії

Прислівники способу дії (adverbs of manner) вказують на те, як, яким способом виконується дія. Такі прислівники відповідають на питання «як?» і в більшості випадків вживаються з дієсловами. Більшість прислівників способу дії утворилися від відповідних прикметників за допомогою суфікса -ly. *well – добре, гарно*

badly – погано fast – швидко

carefully – уважно, обережно hard – тяжко, жорстко

quickly – швидко so – так

slowly – повільно straight – прямо, просто, відверто

He asked me very **politely** where the station was. — Він дуже ввічливо запитав мене, де вокзал.

Marion sings **well**. I like her voice. — Меріон гарно співає. Мені подобається її голос.

Jack walks **slowly** that is why he is always late. -Джек ходить повільно, тому він завжди спізнюється.

Прислівники місця

Прислівники місця (adverbs of place) вказують на те, де проходить дія, а бо ж напрямок, в якому вода відбувається. В більшості випадків, вони означують дієслова і часто ставляться після них.

 here – тут
 there – там

 outside – зовні
 inside – всередині

 above – зверху
 below – знизу

 somewhere – де-небудь, десь
 nowhere – ніде

 near – поруч
 ahead – спереду

Can I put my bag here? — Чи можу я покласти свою сумку сюди? Our children like to play outside. — Наші діти люблять грати на вулиці. I didn't go anywhere yesterday cause I was too tired. — Я вчора нікуди не ходив, тому що я дуже втомився.

Іноді **прислівники місця** мають однакову форму з прийменниками і їх можна сплутати. Однак, слід пам'ятати, що прийменник завжди пов'язаний з іменником, що вживається в якості додатка, а прислівник завжди використовується незалежно, може стояти перед дієсловом, прикметником або іншим прислівником.

The children are **inside**. — Діти всередині. (в домі) Our children store their toys **inside** the box. — Наші діти зберігають свої іграшки в коробці.

Wait a bit, I'm coming **down**. — Почекай хвильку, я йду вниз. Тітту ran **down** the stairs. — Тіммі збіг вниз по сходам.

Прислівник місця

Прислівники часу (adverbs of time) вказують на час чи проміжок часу, в яких виконується певна дія. Часто такі прислівники ставляться в кінці речення, однак вони також можуть стояти на початку або в його середині для того, щоб підкреслити певний зміст. Якщо дієслово використовується в складній формі, прислівник може стояти після допоміжного або ж перед смисловим дієсловом.

already – вже yesterday – вчора

early – paнiшe today – сьогодні

lately – в останній час, нещодавно tomorrow – завтра

 $recently - \partial нями, в останній час$ now - зараз

yet – все ще, поки що soon – скоро, незабаром

I haven't finished my work **yet**. – Я ще не скінчив свою роботу. We will go to the zoo **tomorrow**, I promise. – Ми підемо у зоопарк завтра, я обіияю.

He has already read this book. – Він вже читав цю книгу.

Прислівники ступеня і міри

Прислівники ступеня та міри (adverbs of degree) виражають, в якій мірі виконується дія, і відповідають на питання **«до якої міри?»**, **«в якій мірі?»**. Прислівники ступеня та міри можуть означувати дієслова, прикметники та інші прислівники. В більшості випадків вони стоять перед словами, які означують. Тим не менш, прислівник **enough** ставиться після слів, до яких відноситься.

extremely – надзвичайно too – надто, занадто, дуже

quite-доволі, досить enough-доволі, досить

just – лише, тільки much – багато

almost – майже nearly – майже

very- дуже scarcely- ледве, ледь

I'm very glad to meet you again. -Я дуже радий зустріти тебе знову.

Bruno drives quite carefully, don't worry about him. — Бруно водить досить акуратно, не хвилюйся за нього. I didn't sleep enough. I feel tired. — Я недостатньо спав. Я почуваю себе втомленим.

Прислівники частотності

Прислівники частотності (adverbs of frequency) вказують на те, як часто і з якою періодичністю відбувається певна дія. Такі прислівники вживаються тільки з дієсловами. **Прислівники частотності** в більшості випадків стоять **пере**д смисловим дієсловом, яке означують.

again — знову seldom — рідко

almost – практично, майже often – часто

always - 3aвждu never - нiколи

ever – коли-небудь nearly always – майже завжди

frequently – часто hardly ever – навряд чи,

майже ніколи

Boys **usually** like to play with cars. -Xлопчики звичайно люблять гратися машинками.

Have you **ever** been to Paris? I have never been to, actually. — Tи коли-небудь був в Парижі? Я ніколи не була, чесно кажучи.

Прислівник **sometimes** може стояти на початку, в кінці або в середині речення в залежності від того, на що хоче звернути увагу мовець.

Sometimes I go to vegetarian restaurants but I don't do it often. — Iнколи я ходжу y вегетаріанські ресторани, але я не роблю це часто.

I work out **sometimes**, so don't say I'm not sportive at all. — $\mathcal{A}$ інколи роблю фізичні вправи, тому не кажи, що я зовсім неспортивний.

Прислівник ступеня впевненості

Прислівники ступеня впевненості (adverbs of certainty) вказують на ступінь впевненості мовця в чомусь. Такі прислівники часто стоять перед дієсловом, яке означують, або ж після дієслова to be.

definitely — безперечно, безумовно, точно obviously — вочевидь clearly — ясно, вочевидь certainly — безумовно, неодмінно surely — без сумніву, безсумнівно probably — напевно, певна річ perhaps — можливо тауbе — може бути, можливо

He **obviously** lies to us all the time! — Він явно нам постійно бреше! She is **definitely** the most beautiful girl in the school. — Вона безумовно найкрасивіша дівчина в школі.

Прислівники **perhaps**, **probably** та **maybe** часто стоять на початку речення.

I don't know when I'm going to my grandmother. **Maybe** I will go tomorrow. — $\mathcal{A}$ не знаю, коли піду до своєї бабусі. Можливо, я піду завтра. **Perhaps** she is mad at me. — Мабуть, вона сердиться на мене.

Способи творення прислівників

За способом творення прислівники поділяються на прості, похідні, складні та складені прислівники.

Прості прислівники (simple adverbs) складаються з одного кореня без суфіксів або префіксів.

hard-mяжко well-dofpe soon-cкopo when-коли

Прості прислівники можуть співпадати за своєю формою з прикметниками, інколи з прийменниками, від яких вони були утворені. Слід пам'ятати, що прикметники завжди означують іменники, а прийменники стоять перед іменниками і не можуть вживатися окремо. Прислівники ніколи не вживаються з іменниками, до того ж вони є самостійною частиною мови.

This work is really **hard**. — Ця робота дійсно важка. (прикметник) It was **hard** to work at night. — Було важко працювати вночі. (прислівник) I parked my car **near** the house. — Я припаркував машину біля дому. (прийменник) Don't be afraid, i will be **near**. — Не бійся, я буду поряд. (прислівник)

Похідні прислівники (derivative adverbs) утворюються за допомогою різноманітних суфіксів та префіксів. В більшості випадків вони утворюються від прикметників шляхом додавання суфіксу **-ly**. Це найпоширеніші та найуживаніші прислівники.

carefully – обережно, акуратно almost – майже

slowly – повільно forward – вперед

quickly – швидко likewise – також, наче, подібно

Складні прислівники (compound adverbs) утворюються за допомогою злиття декількох слів або коренів слів.

sometimes – іноді some – деякий times – час, раз

midway- nocepeduнi mid-cpedhiŭ way- шлях, дорога

nowhere-нiдe no-нi where-de

whenever — коли завгодно when — коли $ever - 3ab \mathcal{H} \partial u$

Складені прислівники або фразові прислівники (phrase adverbs)

складаються з декількох слів, що утворюють словосполучення. При цьому слід сприймати такий складений прислівник як **одне слово**, так як значення кожного окремо взятого слова, з яке входить у склад фразового прислівника, може відрізнятися.

Методичні рекомендації до завдання 2.

Вправа 1. Виберіть в правій колонці правильний варіант. Переведіть речення.

1. It is raining	a. fast
2. He can speak Spanish	b. early
3. Don't cut yourself. Use the knife	c. gracefully
4. Sorry, I don't understand you. Can you speak?	d. quietly
5. Modern cars go very	e. heavily
6. During the war my grandmother worked very	f. carefully
7. If you get up, you'll have a successful day.	g. brightly
8. My kids never make noise, they usually play	h. fluently
9. It's very hot today. The sun is shining	i. hard

Вправа 2. Оберіьть дужксах правильне слово.

- 1. The bus moved very ... (slow/slowly) and I arrived home late.
- 2. Miss Jones ran ... (quick/quickly) to the chemist's.
- 3. I'm afraid I wrote the test very ... (bad/badly).
- 4. She drives the car quite ... (good/well).
- 5. Dad looked at me ... (angry/angrily).
- 6. Mr. Potter was ... (deep/deeply) touched by our greetings.
- 7. We ... (hard/hardly) know each other.
- 8. The Internet is ... (wide/widely) used all over the world. (Интернет широко используется по всему миру.)
- 9. Hurry up, kids! It's ... (near/nearly) midnight
- 10. The police officer examined the car ... (close/closely).

Рекомендована література

- 1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.»,2005
- 4. https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list
- 5. https://work.chron.com/hairdressers-tools-14810.html
- 6. https://www.youtube.com/watch?v=vrChLmAr18Y
- 7. https://www.youtube.com/watch?v=xcoaEM6-XO4
- 8. https://www.whizzpast.com/victorian-hairstyles-a-short-history-in-photos/#:~:text=Long%20hair%20styled%20in%20an%20updo%20was%20the,silhouette%20of%20a%20woman%20being%20taken%20into%20account.

Модуль 9. Творчість відомих майстрів справи

Самостійна робота № 10 (4 години)

Завдання 1. Зробити презентацію про відомого українського перукаря, стиліста чи модельєра.

Заввдання 2. Перекласти текст.

https://vocal.media/blush/most-famous-makeup-artists-of-all-time

Завдання 3. Написати конспект часи групи Perfect.

Завдання.4. Зробити вправи.

Методичні рекомендації до завдання 3.

Часи групи Perfect виражають дію, що відбулася до певного моменту або періоду в теперішньому (the Present Perfect), минулому (the Past Perfect) чи майбутньому (the Future Perfect) часах.

Доконані часи зазвичай виражають наявність якогось результату дії, зв'язок її з наступними подіями.

Доконані часи утворюються з допоміжного дієслова **to have** у відповідній часовій формі і дієприкметника минулого часу (the Past Participle) основного дієслова.

The Past Participle правильних дієслів збігається з формою Past Indefinite, at the Past Participle неправильних дієслів потрібно запам'ятати.

Утворення і вживання теперішнього доконаного часу (The Present Perfect Tense)

Стверджувальна	Питальна	Заперечна
I haveworked.	Have I worked?	I have not (haven't) worked.
Youhaveworked.	Haveyouworked?	You have not (haven't) worked.
Hehasworked.	Hasheworked?	He has not (hasn't) worked.
Shehasworked.	Hassheworked?	She has not (hasn't) worked.
Ithasworked.	Hasitworked?	It has not (hasn't)

		worked.
Wehaveworked.	Haveweworked?	We have not (haven't) worked.
Youhaveworked.	Haveyouworked?	You have not (haven't) worked.
Theyhaveworked.	Havetheyworked?	They have not (haven't) worked.

1. Стверджувальна форма the Present Perfect утворюється з допоміжного дієслова **have** (для третьої особи однини — **has**) і the Past Participle основного дієслова:

I have already closed the window. — Я вж езачини ввікно.

He has just arrived from the Crimea. — Він щойно приїхав з Криму.

2. The Present Perfect вживається для вираженнядії, яка відбулася в минулому, але пов'язана результатом з теперішнім, тобто з моментом мовлення:

I have read the book up to the end. — $\mathcal{A}$ прочита вкнижку докінця (результат — книжка прочитана).

- 3. The Present Perfect означаєдію, яка відбулася протягом певного часу, який ще не закінчився.
- 4. The Present Perfect вживається:
- а) коли ϵ результат на певний теперішній час:

I have seen him. — $\mathcal{A}$ бачив його.

б) коли ϵ такі обставини часу, як today, this week, this year (month):

I have met him today. — $\mathcal A$ зустрів його сьогодні.

в) коли вживаються прислівники неозначеногочасу: ever (коли-небудь), never (ніколи), just (тількищо), not yet (щені), already (вже) і т.ін.:

I have never been to Britain. — Я ніколи не був уБританії.

He has already seen thisfilm. — Він вже бачив цей фільм.

г) the Present Perfect вживаєтьсязі словами for i since:

We have known each other for many years. — Ми знаємо один одног обагато років.

We have known each other since 1990. —Ми знаємо один одного з 1990 року.

5. У розмовній мові вживаються такі скорочені форми:

I've worked;

She's worked

You haven't worked;

Hehasn'tworked

Утворення і вживання минулого доконаного часу (The Past Perfect Tense)

Стверджувальна	Питальна	Заперечна
I hadworked.	Had I worked?	I had not (hadn't) worked.
Youhadworked.	Hadyou. worked?	You had not (hadn't) worked.
Hehadworked.	Hadheworked?	He had not (hadn't) worked.
Shehadworked.	Hadsheworked?	She had not (hadn't) worked.
Ithadworked.	Haditworked?	It had not (hadn't) worked.
Wehadworked.	Hadweworked?	We had, not (hadn't) worked.

1. The Past Perfect утворюється з допоміжного **had** i the Past Participle основногодієслова:

I had read the article by 5 o'clock. — $\mathcal{A}$ (вже) прочитав статтю до п'ятої години.

I had written the letter when he camein. — $\mathcal{A}$ (вже) написав листа, коли він увійшов.

2. The Past Perfect вживається для вираження минулої дії, яка вже відбулася до певного моменту або іншої дії в минулому. Цей момент може позначатися такими словосполученнями: by five o'clock do п'ятоїгодини, by Sunday донеділі, by that timeдотогочасу, by the first of October до першого жовтня тощо.

I had done it by that time. — Я зробив це до того часу.

When he came I had already done the exercise. — Коли він прийшов, я вже зробив вправу.

3. У розмовній мові вживаються скорочені форми:

I'd worked.

He hadn't worked.

Утворення і вживання майбутнього доконаного часу (The Future Perfect Tense)

Стверджувальна	Питальна	Заперечна
I will (shall) have worked.	Will (Shall) I have worked?	I won't (shan't) have worked.
Youwillhaveworked.	Willyouhaveworked?	Youwon'thaveworked.
Hewillhaveworked.	Willhehaveworked?	Hewon'thaveworked.
Shewillhaveworked.	Willshehaveworked?	Shewon'thaveworked.
Itwillhaveworked.	Willithaveworked?	Itwon'thaveworked.
We will (shall) have worked.	Will (Shall) we have worked?	We won't (shan't) have worked.
Youwillhaveworked.	Willyouhaveworked?	Youwon'thaveworked.
Theywillhaveworked.	Willtheyhaveworked?	Theywon'thaveworked.

- 1. The Future Perfect утворюється з допоміжного комплекса з дієсловом **have** (willhave) і ІІІ форми основного дієслова. Цей час вживається не дуже часто.
- 2. The Future Perfecto значаєдію, яка закінчиться до певного моменту в майбутньому. Цей момент може бути виражений такими позначеннями часу, як: by this (that) time, by six o'clock, by the time he comes, by the evening, by the end of the week (month, year), before somebody comes i т. iн.:

I shall have read the text by II o'clock. — Я прочитаю текст до одинадцятої години.

By thistime next year I shall have passed my finalexaminations. — До цього часу в наступному році я складу свої випускні іспити.

Методичні рекомендації до завдання 4.

Вправа 1. Змініть дієслово на правильну форму.

I __ (read) the book several times. She __ (wear) that shirt many times. My family __ (visit) Ukraine a few times. I __ (eat) already. Svetlana __ (finish) her homework. You __ (break) the laptop again. We __ (pay) for everything. It __ (never rain) like that. I __ (meet) Alex once. We __ (see) him before. She __ (be) sick since Monday. You __ (be) away for 3 weeks.

13. He __ (hate) garlic since childhood.

14. Victor and Natalia __ (be) together for two years.

15. I (like) mango since my last trip.
B.
1. I (be) here for three hours.
2. They (own) the house since 1996.
3. They (have) those problems for a long time.
4. We (eat) seen this film already.
5. She (check) my spelling.
6. Dmitriy (taste) baked bananas in her trip to South America.
7. Tatiana (buy) a new television.
8. Vasiliy (break) her leg.
9. Valera and Yana (have) a baby.
10. I (know) Peter for all my life.
11. Nikita (work) here since last November.
12. Maxim (be) sick for two days now.
13. You (wait) for an answer since March.
14. Julia (be) here since last summer.
15. I (build) many houses in my life.
16. They (prepare) a beautiful lunch for us.+ 17. I (eat) too much.
18. Kirill (drink) all the juice.
19. Marta (waste) all her money on drinks.
20. I (be) in Moldova for over 15 years.
Вправа 2. Прочитайте ці речення про Юлія Цезаря. Потім доповніть
речення правильною формою минулого часу.
a) Julius Caesar (come)camefrom an aristocratic Roman family, though his family was not rich by Roman standards. b) When he was 15 his father (die) and to avoid political problems in Rome, Caesar (serve) as a soldier in the east. c) By the time he (return) to Rome, he (win)

awards for bravery. d) He (become)a member of the Senate, and
governor of what is now Spain. e) By the age of 40 he (rise)to the top of
the political world, and (form)apolitical aUiance with a powerful general,
Pompey, and a rich man, Crassus. f) Between 58 BC and 49 BC he (fight)
a war against the people of what are now France, Belgium, Switzerland
and parts of Germany. g) By the end of this war, according to the historian
Plutarch, three million men (die)h) In 50 BC the Senate (order)Caesar
to return to Rome. By that time, Crassus was dead and Pompey
(become)Caesar's enemy. i) In the civil war that foUowed, Caesar
(defeat)U his enemies. j) By the time a group of Roman senators (murder)
him in 44 BC, he (be)the most powerful man in Rome for only a
yeal'.

Вправа 3. Доповніть речення правильною формою минулого часу.

a) The two climbers stopped to rest. They (climb) had been climbing for hours and
were exhausted. Things were not looking good. b) They we re very cold, because it
(snow) heavily since midmorning, and one of them (hurt)his ankle. c)
They (look) forshelter for the past two hours, because they realized that the
weather was go ing to get worse. d) They (already phone)the rescue centre for
help. e) They (also leave)details of their planned route at the village where
they stayed the night. f) They were experienced climbers and they
(prepare)carefully for their trip. They knew there was a cave halfway up the
mountain. g) They spent a long time searching for the cave before they realized that
they (head)in the wrong direction. Then the snow stopped, and they could see the
dark entrance of the cave nearby. h) Luckily they (bring)warm clothes and plenty
of food with them, and they waited safely in the cave.

Самостіїйна робота № 11 (3 години)

Завдання 1. Написати конспект з теми «Займенник». **Завдання 2**. Зробити вправи.

Займенник (Pronoun)

Займенник - частина мови, яка позначає особи, предмети, явища, які вже були раніше згадані у мовленні чи тексті, і замінює їх. Займенник звичайно вживається в реченні замість імені іменника або прикметника, іноді - замість прислівники або числівника. Таким чином, займенники дозволяють уникнути повторення одних і тих же іменників, прикметників та інших частин мови.

Англійські займенники розрізняються по обличчю, числа, роду (тільки в 3-му особі однини) і загибелі. Займенник має узгоджуватися з іменником, на який воно вказує. Відповідно, якщо іменник стоїть в однині, то й займенник, його заміняє, повинно стояти в однині, і навпаки. Якщо іменник жіночого роду, то й займенник має бути жіночого роду, і так далі.

Наприклад:

The **train** was late, **it** had been delayed. $\Pi o \ddot{i} \dot{j} \partial$ запізнювався, десь затримувався.

The **trains** were late, **they** had been delayed. $\Pi o \ddot{\imath} \dot{\jmath} \partial a$ спізнювалися, *вони* десь затримувалися.

Граматично **займенника в англійській мові** діляться на кілька типів. Вони представлені в таблиці нижче. Більш докладно кожен тип займенників буде розглянуто в наступних розділах.

Тип	Опис	Приклади
Особисті займенники (Personal Pronouns)	Замінюють іменники, коли з	I, you, he,
	контексту або ситуації вже	she, it, we,
	зрозуміло, про кого або що йде мова.	you, they
Присвійні займенники (Possessive Pronouns)	Виражають приналежність.	Mine, yours,
		his, hers, its, ours,

		yours,
		theirs
	П	Myself,
		yourself,
		himself,
Зворотні займенники (Reflexive Pronouns)	Показують, що дія повертається на того, хто це дія робить.	herself, itself,
	на того, ято це дія роонтв.	ourselves,
		yourselves,
		themselves
Питальні займенники	Використовуються в питаннях.	Who, what,
(Interrogative Pronouns)		which ma iн
Вказівні займенники	Вказують на конкретний	This, that,
(Demonstrative Pronouns)	предмет, місце, і т. п.	these, those
	Використовуються для зв'язку головного і підрядного речень.	Who, whose,
Відносні займенники (Relative Pronouns)		which,
(		that ma ін
H	Вказують на невідомі, невизначені	Some, any, something,
Невизначені займенники (Indefinite Pronouns)		nothing,
	предмети, ознаки кількості.	nobody, і ін
Взаємні займенники (Reciprocal Pronouns)	Позначають, що якась дія відбувається спільно, або якісь особи чи предмети порівнюються	Я

Особисті займенники в англійській мові — це займенники **I, we, he, she, it, we, they.** Основне призначення особистих займенників — заміна іменників, якщо з контексту зрозуміло, про що або кого йде мова.

Займенники **I** і **we** відносяться до мовця, і відповідають російським займенникам «я» і «ми». Вони є займенниками першої особи (**I** має форму однини, **we** — форму множини).

Наприклад:

I am free now.

Зараз я вільний.

We have to go.

Mu повинні йти.

Займенник **you** відноситься до співрозмовника чи співрозмовників, і є займенником другої особи. Зверніть увагу, що в сучасній англійській мові **you** завжди має форму множини, і, відповідно, дієслово після нього завжди слід у формі множини. В українській мові відповідає як займеннику «ви» при зверненні до групи осіб, або до однієї особи (у ввічливій формі), так і займеннику «ти», залежно від контексту.

Наприклад:

You are a good worker.

Tu/Bu - хороший працівник.

You have finished your assignments successfully. успішно завершили свої завдання.

Займенники **he, she, it, they,** ϵ займенниками третьої особи. Всі вони мають форму однини, крім займенники **they**, що ма ϵ форму множини. Крім того, займенники **he** i **she** використовуються для позначення людей чоловічої і жіночої статі відповідно, а займенник **it** познача ϵ всі неживі предмети, події,

явища, тощо (тобто відповідає середньому роду в українській мові). it часто використовується для позначення тварин.

Займенник **they** використовується як для позначення людей, так і предметів:

I've found my books. **They** were in my bag.-Я знайшов свої книги. *Вони* були у мене в сумці.

There are some people waiting for you. **They** are in the office.-Вас чекають якісь люди. *Вони* в офісі.

Займенник **it** також може використовуватися по відношенню до людей, коли мовець намагається встановити особу співрозмовника:

It was John I gave the book to not Harry.-Я дав книгу Джона, а не Гаррі.

«Is that your sister?» -«No, **it** isn't.» Це твоя сестра? – Ні, це не вона.

It використовується в розділових питаннях, коли підмет виражено словами nothing, everything i all:

Everything is all right, isn't **it**? Все в порядку, чи не так?

It може використовуватися в якості вступного підмета або доповнення в таких Реченнях, де підмет або додаток фактично виражено инфинитивом або придаткових реченням. В російською мовою в таких випадках у займенники **it** немає еквівалента.

Наприклад:

It is not easy to solve this math problem. He так-то легко вирішити цю задачку.

It використовується як формальний підмет, не має свого значення, у висловлюваннях про часу, погоди, температури, відстані, і т. п.:

It is raining. Йде дощ.

It is six o'clock. Шість годин.

It is a cold day. Холодний день.

Особисті займенники в англійській мові мають різні форми, в залежності від відмінка. Розрізняють називний відмінок особових займенників (Subject Pronoun) та суб'єктний відмінок особових займенників (Object Pronouns).

Називний відмінок	Суб'єктний відмінок
I	те – мені, мене, мною і т. д.
You	уои – вас, вам, вами і т. д.
Не	him – його, йому, i m. д.
She	her – iї, ій і m. д.
It	it — його/ії, йому/ій і т. д. (про неживих предметах)
We	$us-$ нам, нас, нами i m . ∂ .
They	them $ \ddot{i}x$, $\ddot{i}$ м, ними i m . ∂ .

Присвійні займенники в англійській мові виражають належність і відповідають на питання **«Чий?»**. Присвійні займенники можуть приймати **відносну** і **абсолютну** форми.

Особисте займенник Присвійний займенник

	Відносна форма	Абсолютна форма
I	My	mine
You	Your	yours
Не	His	his
She	Her	hers
It	Its	-
We	Our	ours
They	Their	theirs

Відносна форма присвійних займенників виконує в реченні функцію визначення і вживається в поєднанні з вживаним словом, зазвичай іменником:

You can take **my** book. Можеш взяти *мою* книгу.

Англійські присвійні займенники не перекладаються на українську мову, коли вони поєднуються з іменниками, що позначають частини тіла або особисті речі власника:

He stood at the door with **his** hat in **his** hand. Він стояв біля дверей, тримаючи в руці капелюха.

Абсолютна форма присвійних займенників вживається самостійно, без наступного іменника і виступає в реченні у функції підмета, іменної частини присудка або доповнення.

Наприклад:

This is not our car. **Ours** is the green one on the corner. Це не наша машина. Наша — зелена, та, що на розі. (B даному випадку присвійний займенник виступає у функції підмета.) The smallest gift is **mine**. This is **yours**.

Самий маленький подарунок – мій. А це – твій. (*В даному випадку присвійні* займенники виступають у функції присудок.)

Philip wanted a pen, so I let him take **yours**.

Філіпу потрібна була ручка, тому я дозволив йому взяти вашу. (В даному випадку присвійний займенник виступає у функції доповнення.)

Зворотні займенники в англійській мові утворюються від присвійних займенників з додаванням частки —**self** для однини і —**selves** для множинного.

	Особисте займенник	Присвійний займенник
Єдина кількість	I	myself
	You	yourself
	Не	himself
	She	herself
	It	itself
Множинна кількість	We	ourselves
	You	yourselves
	They	themselves

Англійські зворотні займенники використовуються, коли підмет і додаток у реченні ϵ одним і тим же особою, або, іншими словами, коли дія звернено на самого себе.

Наприклад:

Alice saw herself in the mirror.

Еліс побачила себе в дзеркало.

John doesn't know what to do with **himself**.

Джон не знає, що з собою вдіяти.

українською мовою зворотність може передаватися часткою дієслова **-ся** або - **сь**:

We had to **explain ourselves** to the teacher.

Нам довелося порозумітися перед учителем.

Крім того, зворотні займенники в англійській мові можуть використовуватися для того, щоб підкреслити, що дія виконується самостійно, без сторонньої допомоги.

Наприклад:

She **herself** admitted her mistake.

Вона сама визнала свою помилку.

The manager spoke to me **himself**.

Менеджер сам поговорив зі мною.

I myself cleaned the house.

Я сам прибрався в будинку.

Зворотні займенники можуть часто використовуватися замість особистих займенників після слів **as, like, but (for),** та **except (for)**:

These shoes are especially designed for fast runners **like yourself** (= like you). Ця взуття спеціально розроблена для таких швидких бігунів, mu.

Everybody was happy **except myself** (= except me). Всі були щасливі, *крім мене*.

Питальні займенники в англійській мові використовуються для завдання питань. Деякі з них можуть вказувати тільки людей (наприклад, «**Who**») а деякі на предмети і людей (наприклад, «**What**»).

Існують наступні англійські питальні займенники:

who? – xmo? whom? – кого? кому? what? – що? який? which? – який? котрий? whose? – чий?

Наприклад:

What is her phone number? Який у неї номер телефону?

What do you want? Що вам треба?

Як видно з таблиці, питальні займенники в реченні можуть виконувати функцію підмета, доповнення або присвійного займенники.

Підмет	Доповнення	Присвійний займенник
who	whom	Whose
which		

Займенник **who** відноситься до осіб і вживається без подальшого іменника або займенника. При вживанні **who** присудок, як правило, має форму однини.

Наприклад:

Who is in charge here?

Хто тут головний?

Наприклад:

Who were standing there?

Хто там *стояв*?

Займенник **whom** ϵ формою непрямого відмінка займенника **who** і використовується в якості питального слова у функції доповнення, особливо в офіційному стилі. У розмовній мові ці функції виконує займенник **who**.

Наприклад:

Whom did you phone? (= **Who** did you phone?)

Кому ви дзвонили? (Перший варіант має більш формальний відтінок.)

For **whom** will you vote?

За кого ви будете голосувати? (Офіційна мова.)

Займенник **what** має два значення — **«що?»** і **«який?»**. У значенні **«що?»** займенник **what** використовується окремо, в той час як у значенні **«який?»** займенник **what** входить до складу питальній групи, яка стоїть на чолі питання.

Наприклад:

What is your name?

Як вас звати?

What film are watching you?

Який фільм ви дивіться?

Займенник **which** перекладається як «який?», «котрий?» і пропонує вибір з обмеженої кількості предметів, на відміну від займенника **what**, яке вимагає, швидше, характеристик, або ж пропонує вибір з необмеженої кількості, заздалегідь не визначеного.

Наприклад:

Which jumper do you like?

Який джемпер вам подобається? (Мається на увазі, якийсь один з декількох представлених.)

What jumpers do you like?

Які джемпери вам подобаються? (Мається на увазі взагалі, щодо розмальовки, моделі, і m. n.)

Займенник **whose** — «чий?» у реченні виконує функції присвійних займенників, висловлюючи приналежність. І може вживатися безпосередньо перед іменником, до якого належить, або використовуватися самостійно, без наступного іменника, аналогічно абсолютної форми присвійних займенників.

This (од. ч.) і **These** (мн.ч.) вказують на предмет чи особу, які перебувають **поблизу** мовця.

That (од. ч.) і **Those** (мн.ч.) вказують на предмет чи особу, які перебувають **на** відстані від мовця.

Наприклад:

This is better than **that**.

Це краще, ніж то.

These are not my clothes.

Це не мій одяг.

Those are not your books.

Ti - не твої книги.

Крім вказівки на відстань в просторі, займенники **this, these, that, those,** можуть вказувати на відстань у часі. **This** та **these** можуть вказувати на те, що вже сталося, або ось-ось відбудеться, займенники **that** та **those** можуть вказувати на що-небудь, що відбулося щойно, або якийсь час назад.

Наприклад:

Listen to **this**. It's going to be interesting.

Послухайте. Це буде цікаво.

Watch this. It's worth seeing.

Подивіться . Це варто побачити.

Did you see that? That was wonderful!

Ви це бачили? Це було чудово!

Who said that?

Хто сказав?

Відносні займенники в англійській мові (who, whom, that,

which) використовуються для введення придаткових Речень, і вводять додаткові відомості про кого-небудь або чим-небудь, вже сказаному.

Наприклад:

I know the book **that** you are describing.

Я знаю книгу, про яку ти розповідаєш. (B даному реченні **that** замінює раніше вказане слово **book** і вводить додаткові відомості.)

В придатковому речення, яку вводять відносні займенники, вони можуть виконувати функцію підмета. В даному випадку можуть використовуватися займенники **who, which, that. Who** використовується для позначення людей, **which** – для позначення предметів, **that** може позначати як людей, так і предметів.

Наприклад:

The boy **who** stole the watch was punished.

Хлопчик, що вкрав годинник, був покараний.

It is a book which will interest children of all ages.

Це книга, що зацікавить дітей всіх віків.

The people **that/who** live next door keep having all-night parties. Люди, *які* живуть по сусідству, продовжують влаштовувати нічні вечірки.

Невизначені займенники в англійській мові вказують на невідомі, невизначені предмети, ознаки, кількості. Вони не вказують на конкретні предмети або людей, а використовуються для опису їх в загальному, в цілому.

Наприклад:

None of them have come yet.

Ніхто з них ще не прийшов.

Some are born great, **some** achieve greatness.

Деякі великими народжуються, а деякі великими стають.

Nobody came to his rescue.

Ніхто не прийшов йому на порятунок.

Somebody has let the cat in.

Хтось впустив кішку.

Few escaped unhurt.

Трохи вдалося вибратися цілими.

Невизначені займенники можуть приймати форму однини, множини, а можуть змінювати свою форму числа в залежності від контексту.

Нижче наводиться таблиця з усіма невизначеними займенниками, в якій зазначаються, форму якого числа вони можуть приймати.

Едине число		Множина	Однина чи множина
anybody – хто-небудь	апуопе – хтось	several – кільк	a all –
anything – що-небудь	each - кожен	both – обидва	more – більше
either – будь-який (з двох)	everybody -	others — інші	some – кілька
everyone -	everything -	few – mpoxu	most – більшість
тисһ багато	nobody - ніхто	тапу багато	попе – ніхто, ніщо
neither – ні один (з двох)	no one - ніхто	апу - будь-яки	й
nothing – ніщо	one –		
other інший	somebody – хто-небудь		
someone – хтось	something щось		

Англійські взаємні займенники one another, **each other** - один одного, один другого) означають, що якась дія відбувається спільно, або якісь особи чи предмети порівнюються один з одним.

Наприклад:

Peter and Mary kissed each other.

Пітер і Мері поцілували один одного.

З допомогою взаємних займенників ту ж думку можна виразити в два рази коротше і простіше.

Наприклад:

On their wedding day John gave Mary a gold ring and Mary gave John a gold ring.-В день весілля Джон подарував Мері золоте кільце, і Мері подарувала Джону золоте кільце.

За допомогою взаємного займенники **each other** можна висловити простіше:

On their wedding day Mary and John gave **each other** gold rings. В день весілля Мері і Джон подарували один одному золоті кільця.

Різниці між займенниками **each other** та **one another** немає. Однак у випадку, коли мова йде про більш ніж двох людей або предмети, частіше надається перевага займеннику **one another**.

Наприклад:

The students in this classroom help **one another**.

Учні в цьому класі допомагають один одному.

Методичні рекомендації до завдання 2.

Вправа 1. Вставити відносні займенники 'who', 'which', 'whose', 'where', or 'when'.

1. This is the school	I used to study.
2. This test is for students	native language is not English.
3. Look at the horses	are drinking in the river!
4. My brother ha	tes fishing, will stay at home.
5. I put everything in my suite	ease, is under my bed.
6. July and August are the mo	nths most people go on holiday.
7. This is the church	Sue and Peter got married.
8. Rotterdam is the port	is the busiest in Europe.
9. Napoleon was the man	wife was called Josephine.

10. The 25 th of December is the day people in Great Britain get their
Christmas presents.
Вправа 2. Перекладіть на українську мову.
1. The little John opened the door himself.
2. I can't translate the article myself.
3. They should blame themselves for the failure.
5. I hope you will both enjoy yourselves.
6. My father can set the equipment himself.
7. The lonely child was sitting on the bench and talking to himself.
8. Nobody wants to go with me, so I'll go by myself.
9. Buy me some fruit and take some for yourself.
10. The old lady lived by herself in her old house.
Вправа 3. Пройти тест. https://ru.stegmax.com/tests/indefinite-pronoun-some-any-derivatives-elementary/
Вправа 4. Заповніть пропуски відповідними присвійними займенниками.
 Jill and Jack write articles for school newspaper. Bob nodded at wife as if he wanted to say «You see?» Do you think they are losing popularity? From place I could watch the people eating lunch. I like new car. I bought it yesterday. He took off jacket and loosened tie. My mum usually came to office at 4 o'clock. They've got two children but I don't remember We are going to invite all friends to the party. We're staying at a very nice hotel room is very comfortable.
Рекомендована література 1 С. Богон кий. Н.М. Люконова Бізнес, курс анедійської мови «ВП Логос м»

1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м»

Київ, 2007

- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.», 2005
- 4. https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list
- 5. https://work.chron.com/hairdressers-tools-14810.html

Самостійна робота № 12 (3 години)

Звддання 1. Зробити презентацію про відомого міжнародного перукаря, стиліста чи модельєра.

Завдання 2. Перекласти речення на українську.

- 1. Coco Chanel is famous for creating timeless perfumes and popularizing the little black dress and skirt suit set.
- 2. Salvatore Ferragamo was an Italian shoemaker who rose to fame in the 1930s.
- 3. Cristóbal Balenciaga was never formally trained but is regarded as one of the most influential fashion designers in history.
- 4. Christian Dior invented a new silhouette called the "New Look," which featured an A-line skirt and fitted bodice.
- 5. Edith Head was an American costume designer who won a record eight Academy Awards for Best Costume Design throughout her career.
- 6. Italian designer Valentino Garavani, better known as Valentino, shot to fame after Elizabeth Taylor spotted one of his designs while shooting "Cleopatra" in Rome.
- 7. Giorgio Armani is an Italian designer best known for his sleek men's and women's suits.
- 8. Manolo Blahnik is a famous Spanish shoe designer known for his high-end stiletto heels.

- 9. Michael Kors is famous for his eponymous fashion brand and for appearing on the hit reality series "Project Runway" alongside Heidi Klum.
- 10.Betsey Johnson first rose to prominence in the 1960s due to her more subversive, out-of-the-box designs. However, in the 1970s, her brand really took off.

Завдання 3. Подивитись видео – інтерв'ю з дизайнеркою Alexis Barbara Isaias.

https://www.youtube.com/watch?v=WZr8KXh3LZg

Написати питання до відомого дизайнера чи стиліста, про яких говориться в завданні 2.

Рекомендована література

- 1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.»,2005
- 4. https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list
- 5. https://work.chron.com/hairdressers-tools-14810.html

Самостійна робота № 13 (3 години)

Завдання 1. Написати доповідь «Сучасні тенденції в перукарстві»

Завдання 2. Прослухати та записати діалог.

https://www.learnathome.ru/learn-english/inside-the-actors-studio-cameron-diaz/listening

Завдання 3. Прочитати діалог та скласти свій.

https://englishtopic.ru/dialog-na-anglijskom-yazyke-s-perevodom-mezhdu-zhurnalistom-i-izvestnym-chelovekom-between-journalist-and-famous-person/

Рекомендована література

- 1.С. Богацький, Н.М. Дюканова Бізнес- курс англійської мови «ВП Логос-м» Київ, 2007
- 2. С.І. Буданов, А.О. Борисова Ділова англійська мова Харків, «Торсинг», 2006
- 3. Ю. Голіцинський Граматика англійської мови Київ «А.С.К.»,2005
- 4. https://www.samvilla.com/blog/must-have-hairdressing-tools-equipment-list
- 5. https://work.chron.com/hairdressers-tools-14810.html
- **6.** https://www.insider.com/most-iconic-fashion-designers-of-the-last-century#rihanna-a-music-legend-and-pop-culture-figure-entered-the-fashion-world-in-2018-with-the-launch-of-her-lingerie-and-loungewear-line-savage-x-fenty-30">https://www.insider.com/most-iconic-fashion-designers-of-the-last-century#rihanna-a-music-legend-and-pop-culture-figure-entered-the-fashion-world-in-2018-with-the-launch-of-her-lingerie-and-loungewear-line-savage-x-fenty-30">https://www.insider.com/most-iconic-fashion-designers-of-the-last-century#rihanna-a-music-legend-and-pop-culture-figure-entered-the-fashion-world-in-2018-with-the-launch-of-her-lingerie-and-loungewear-line-savage-x-fenty-30"
- 7. https://www.youtube.com/watch?v=feOScd2HdiU

<u>Блок змістових модулів 4. Спілкування з питань економіки та організації</u> професійної діяльності

(всього 43 години, самостіна робота – 15годин)

Модуль 10. Гроші та банки

Самостіїйна робота № 14 (2 години)

Завдання 1. Прочитати та перекласти текст.

Заавдання 2.Прослухати та відтворити діалог.

Завдання 3. Перекласти діалог.

Методичні рекомендації до завдання 1

Are you good with money? Read the text to find out about British teenagers and their cash!

What do you do with money? Do you spend it or save it? Do you keep money in a piggy bank or do you have a bank account? Do you get pocket money from your parents or do you work to earn money?

Pocket money

Most teenagers in Britain receive pocket money from their parents. A report by the Bank of Scotland interviewed over 1,000 young people in Britain and found that 77 per cent get pocket money. They might have to do chores to get their pocket money, helping at home with tasks like cleaning, cooking, washing up, taking out the rubbish and ironing. Different families give different amounts and the average for eight- to fifteen-year-olds in the UK is about £6 a week. Children in Scotland receive more than the national average and Londoners get the most. Teenagers, logically, get more money than younger children. Some fifteen- to nineteen-year-olds receive more than £100 a month. The report found that many children save at least a quarter of their weekly pocket money and that more boys than girls save their money.

'I get £80 a month. I have to buy my own clothes with that too.'

Chris, 17, from London

'I get £5 a week. I get it on Saturday after I clean my bedroom.'

Charlie, 13, from Edinburgh

Part-time work

A part-time job is an option for teenagers who don't have pocket money or who want to earn extra money. About 15 per cent of teenagers have a job. Only children over 13 can work but there are some exceptions, for example, for actors. Popular part-time jobs for teens include babysitting, delivering newspapers to houses, shop work and restaurant or café work.

There are strict government laws about children working. They can work a maximum of two hours a day on a school day but not during school hours. At weekends and during school holidays, they can work longer hours. As for wages, the national minimum wage for under-18s is around £4 per hour and it increases every year. The minimum wage is higher if you are older.

'I babysit for my neighbours. Looking after young children in their home when their parents have gone out for the evening is a popular job for teenagers. You get paid for watching children and television all at the same time!'

Sam, 16, from Chesterfield

'I work in a greengrocer's shop on Saturday mornings. I get £5 an hour. Not much but it means I can buy new clothes or whatever I want.'

Amber 15, from Aberdeen

Banks

In Britain, some children and teenagers have a bank account. There is no legal age limit at which you can open a bank account but a bank manager can decide whether to allow a child or young person to open an account. Parents can put pocket money directly into their child's bank account. Some banks have a prepaid bank card

designed for young people. Parents can add pocket money to the card then children can use it to pay for things, without carrying money.

'It's good for kids to have a bank account so that they can learn about how to save money and how to be responsible for their own money. I've had a bank account for ages.'

Jana, 16, from Canterbury

'I don't need a bank account – I keep my money in my piggy bank at home. I'm saving up for some new football boots. My dad says that it's not the safest place to keep money but at least the bank isn't making a profit from my money!'

Ruth, 13, from Warwick

So, many teenagers are getting experience of working part-time, dealing with banks and deciding whether to save or spend their money. These are all steps towards becoming a financially independent adult and earning and looking after your own money.

Методичні рекомендації до завдання 2

https://www.youtube.com/watch?v=2XD9RMJg7SQ

Методичні рекомендації до завдання 3

https://www.grammarbank.com/dialogue-examples-at-the-bank.html

Рекомендована ллітература

- 1. Littlewood, W. (1981) Communicative Language Teaching: an introduction. Cambridge: Cambridge University Press. 108 p. 160
- 2 Longman Dictionary of Contemporary English (2003). Harlow: Pearson Education Limited. 1949 p.
- 3. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2002). Oxford: Macmillan Education. 1692 p.

Самойстійн робта № 15 (3 годдини)

Завдання 1. Hanucamu конспект часи групи Present Perfect Continuous. **Завдання 2.** Зробити вправи.

Present Perfect Continuous

Present Perfect Continuous - теперішній тривалий доконаний час в англійській мові.

Present Perfect Continuous використовується для вираження дії, що почалася в певний момент у минулому та тривала до теперішнього моменту або ж досі триває у теперішньому часі. Якщо дія завершилася, то її результати можна побачити у теперішньому часі. Ця конструкція ставить наголос саме на тривалість дії і відповідає на питання «**як довго відбувається дія?**».

I've been standing here for two hours. — Я простояла тут протягом двох годин. (i я все ще стою тут) / Я тут вже стою протягом двох годин.

She's been running for an hour, she feels tired. — Вона бігла протягом години, вона почуває себе втомленою. (тривала дія завершена, її результат відчутний в теперішньому часі)

We've been writing this report all morning, I'm very hungry now. — Ми писали цей звіт весь ранок, тепер я дуже зголодніла.

Present Perfect Continuous використовується з прийменником часу since (3, починаючи 3), де для відліку часу після since може вживатися конкретна дата або ж інша подія, дія у минулому, виражена в часі Past Simple.

We have been living here since 1980. – Ми живемо тут з 1980-го року.

I've been working here since I finished the university. — $\mathcal{A}$ працюю тут з того часу, як закінчив університет.

Утворення Present Perfect Continuous

Стверджувальне речення

Стверджувальне речення в **Present Perfect Continuous** (**Present Perfect Progressive**) утворюється за допомогою комплексного допоміжного дієслова **have been** або **has been** (форми Present Perfect дієслова to be) у поєднанні з формою Present Participle (першої форми дієслова з закінченням **-ing**).

В залежності від особи та числа, в яких стоїть підмет у реченні, використовується та або інша форми допоміжного дієслова **have**.

I, We, You, They → have been (для 1-ї, 2-ї особи та форм множини)

He, She, It → has been (для 3-ї особи однини)

I have been watching this trick all this time. — Я дивилася на цей трюк весь цей час.

She **has been waiting** for you for half an hour. — Вона чекала (чека ϵ) на тебе з півгодини.

We've been talking about our wedding. — Mu розмовляли (розмовляємо) про наше весілля.

Скорочення з have been та has been:

I have been = I've been He has been = He's been

We have been = We've been = She has been = She sheen

You have been = You've been It has been = It's been

They have been = They've been

Заперечне речення

B Present Perfect Continuous заперечення утворюється за допомогою заперечної частки not, що ставиться після have або ж has та перед been.

Іменник + has been / have been + not + дієслово з закінченням -ing

I have not been watching this trick all this time. — Я не дивилася на цей трюк $(\phi \circ \kappa)$ весь цей час.

She **has not been waiting** for you for half an hour. — Вона не чекала (не чека ϵ) на тебе з півгодини.

 $have\ not\ been = haven't\ been\ (скорочення)$

We haven't been talking about our wedding. — Mи не розмовляли (в цей час) про наше весілля.

 $has\ not\ been = hasn't\ been$

Ann hasn't been living in this house for 10 years. — Енн не прожила (не живе) в цьому будинку 10 років.

Питальне речення

Загальне питання в **Present Perfect Continuous** утворюється за допомогою винесення допоміжного дієслова **have** або **has** на початок речення перед підметом.

Have / has + іменник + been + дієслово з закінчення -ing

Have you **been watching** this trick all this time? — Tu дивилася на цей фокус весь цей час?

Has she **been waiting** for you for half an hour? – Вона чекала на тебе з півгодини?

Have they **been talking** about our wedding? – Вони розмовляли про наше весілля?

Спеціальне питання в **Present Perfect Continuous** утворюється за допомогою питального слова або фрази, що ставиться на самий початок речення перед допоміжним дієсловом. Подальший порядок слів такий самий, як і в загальному питанні в **Present Perfect Continuous**.

What have I been doing all this time? – Що я робила весь цей час?

How long has she been waiting for you? – Як довго вона тебе чека ϵ ?

Why have we been talking about our wedding? — Чому ми розмовляли про наше весілля?

Маркери часу

Present Perfect Continuous використовується з певними словами та фразами, що вказують на тривалість дії або ж на момент часу, в який почалась певна тривала дія.

since 10 o'clock — з десятої години
since yesterday — починаючи з вчора
since last month — з минулого місяця
since 1991 — з 1991 року
since...— з..., з того часу, як...
all day (long) — весь день
all morning — весь ранок
all evening — весь вечір
all night long — всю ніч
for half an hour — з півгодини,

for 2 hours – протягом двох годин for 3 days – протягом трьох днів lately – останнім часом recently – нещодавно

Past Perfect Continuous

Past Perfect Continuous - минулий тривалий доконаний час в англійській мові.

Past Perfect Continuous використовується для того, щоб підкреслити саме тривалість певної дії, що почалася, тривала та завершилась до певного моменту або ж іншої дії у минулому. Результат такої тривалої дії також був відчутний в минулому.

She **had been running** for two hours before she saw a village. – Вона бігла протягом двох годин, поки не побачила якесь село.

John had been speaking all morning, so he lost his voice. — Джон розмовляв весь ранок, так що втратив голос. (Тривала дія відбувалась в минулому. Її результат також з'явився в минулому: Джон втратив голос)

They **had been sitting** here since last evening before they bought the tickets. — Вони сиділи тут з попереднього вечора, поки не купили квитки.

Утворення Past Perfect Continuous

Стверджувальне речення

Стверджувальне речення в **Past Perfect Continuous** (**Past Perfect Progressive**) утворюється за допомогою комплексного допоміжного дієслова **had been** (форма Past Perfect від допоміжного дієслова be), що використовується для всіх осіб однини та множини, та форми Present Participle (першої форми смислового дієслова з закінченням **-ing**).

Іменник + had been + дієслово з закінченням -ing

We **had been searching** for a room for two hours before we found a free one. — Ми шукали кімнату дві години, поки не знайшли вільну.

I had been waiting for them all morning, so I felt annoyed. — $\mathcal{A}$ чекала $\ddot{i}x$ весь ранок, тому я була роздратована.

She'd been driving a car for an hour before she came to the gas station. — Вона керувала машиною з цілу годину, поки не приїхала на автозаправну станцію

Скорочення **had been**:

I had been = I'd been You had been = You'd been

 $He \ had \ been = He'd \ been$ She had been = She'd been

It had been = It'd been We had been = We'd been

They had been = They'd been

Заперечне речення

В **Past Perfect Continuous** заперечення формується за допомогою заперечної частки **not**, що ставиться після допоміжного дієслова **had**. Загальний порядок слів в реченні при цьому не змінюється.

Iменник + had + not + been + дієслово з закінченням -ing

We **had not been searching** for a room for two hours before we found a free one. – Ми не шукали кімнату з дві години, поки не знайшли вільну.

I had not been waiting for them all morning, so I didn't feel annoyed. — Я не чекала $\ddot{i}x$ весь ранок, тому я не була роздратована.

 $had\ not = hadn't\ (cкорочення)$

She **hadn't been driving** a car for an hour before she came to the gas station. — Вона не була за кермом з годину до того, як приїхала на автозаправну станцію.

Питальне речення

Для того, щоб утворити загальне питання в **Past Perfect Continuous**, необхідно **had** (частину комплексного дієслова) винести на початок речення перед підметом (так званий непрямий порядок слів).

Had + іменник + been + дієслово з закінченням -ing

Had you **been searching** for a room for two hours before we found a free one? – Bu шукали кімнату дві години, поки не знайшли вільну?

Had she **been waiting** for them all morning, so she felt annoyed? – Вона прочекала $\ddot{x}$ весь ранок, тому вона була роздратована?

Had she **been driving** a car for an hour before she came to the gas station. — Вона була за кермом з годину, поки не приїхала на автозаправну станцію?

Спеціальне питання в **Past Perfect Continuous** утворюється за допомогою питального слова або фрази, що ставиться на початок речення. Подальший порядок слів такий самий, як й в загальному питанні **Past Perfect Continuous** (had + підмет + been +дієслово з -ing).

What **had** we **been doing** for two hours before we found a free room? – Що ми робили протягом двох годин, поки не знайшли вільну кімнату?

Whom had I been waiting all morning then? – Кого я тоді чекала весь ранок?

How long had she been driving a car before she came? — Як довго вона була за кермом машини до того, як приїхала?

Маркери часу

При вживанні часу Past Perfect Continuous можна використовувати наступні допоміжні слова (так звані слова-покажчики):

for (2 hours, 3 years i m.д.) протягом (2 годин, 3 років і т.д.)

since 3 (moго часу)

before перед (речення в Past Perfect Continuous

ставиться перед цим словом)

then modi

because тому що, оскільки

Future Perfect Continuous

Future Perfect Continuous – майбутній доконаний час в англійській мові.

Future Perfect Continuous використовується для підкреслення того, як довго (або до якого моменту) буде тривати певна дія. При цьому в реченні вказується або мається на увазі точний момент часу у майбутньому або ж проміжок часу, в який ця дія буде відбуватися.

В складнопідрядних реченнях в підрядному обставини зі сполучниками **by** (до, на момент), **when** (коли), **until** (до) використовується Present Simple, навіть якщо мається на увазі дія в майбутньому часі. При цьому головне речення з **Future Perfect Continuous** може стояти як перед підрядним з Present Simple, так і після нього.

I'll have been working on this project for 2 months by the end of this week. — Я буду працювати над цим проектом протягом двох місяців на кінець цього тижня.

By the end of this summer she **will have been studying** Chinese for 4 years. — На кінець цього літа вона буде вивчати китайську мову протягом 4 років.

By the time they arrive to London they will have been flying for 6 hours. — До того часу, як вони приїдуть в Лондон, вони будуть летіти протягом 6 годин.

Kate and Jack will have already been dancing for 3 hours by the time the party ends. — Кейт та Джек вже протанцюють 3 години до того часу, як вечірка скінчиться.

Утворення Future Perfect Continuous

Стверджувальне речення

Future Perfect Continuous (**Future Perfect Progressive**) утворюється за допомогою допоміжного дієслова **will** та форми доконано-тривалого інфінітиву Perfect Continuous Infinitive без частки **to** (**have been** + дієслово із закінченням **-ing**).

Іменник + will + have been + дієслово з закінченням -ing

Will в сучасній англійській мові вживається для всіх осіб однини та множини.

В сучасній англійській для всіх осіб будь-якого числа використовується тільки **will** й це не вважається помилкою. Але **shall** ще можна зустріти в газетах, старих або офіційних текстах, в художній літературі.

I will have been driving for 2 hours before the moment we reach New York. – Я буду (вже) їхати дві години до того моменту, коли ми доїдемо до Нью-Йорка.

By the time of her birthday she **will have been teaching** French for 15 years. — На момент свого дня народження вона буде викладати французьку мову протягом 15 років.

will = 'll (скорочення)

By the end of autumn, they'll have been dating for 2 years. — На кінець осені вони будуть зустрічатися протягом двох років.

Заперечне речення

Заперечення в Future Perfect Continuous утворюється шляхом додавання частки not після допоміжного дієслова will.

Іменник + will + not + have been + дієслово з закінченням -ing

I will not have been driving for 2 hours before the moment we reach New York. — $\mathcal{A}$ не буду їхати дві години до того моменту, коли ми доїдемо до Нью-Йорка.

By the time of her birthday she **will not have been teaching** French for 15 years. — На момент свого дня народження вона (ще) не буде викладати французьку мову протягом 15 років.

will not = won't(скорочення)

By the end of autumn, they **won't have been dating** for 2 years. — На кінець осені вони (ще) не будуть зустрічатися протягом двох років.

We won't have been living here for 10 years by next February. — До наступного лютого ми (ще) не проживемо тут 10 років.

Питальне речення

Утворення загального питання в **Future Perfect Continuous** відбувається шляхом винесення допоміжного дієслова **will** на початок речення перед підметом.

Will + іменник + have been + дієслово з закінченням -ing

Will I have been driving for 2 hours before the moment we reach New York? — Чи буду я їхати протягом двох годин до того часу, коли ми доберемося до Нью-Йорка?

Will she have been teaching French for 15 years by the time of her birthday? — Чи буде вона викладати французьку мову протягом 15 років до свого дня народження?

Will they have been dating for 2 years by the end of autumn? — Чи будуть вони зустрічатися протягом двох років на кінець осені?

Спеціальне питання в **Future Perfect Continuous** утворюється за допомогою питального слова або фрази, яка виноситься на початок речення. Подальший порядок слів такий самий, як і в загальному питанні для **Future Perfect Continuous** (will + підмет + have been...).

What will they have been doing for 2 year by the end of the autumn? — Що вони будуть робити протягом (вже) двох років на кінець осені?

Маркери часу

3 часом Future Perfect Continuous використовуються певні маркери та показники часу, що вказують як довго або до якого моменту в майбутньому буде тривати певна дія. Такі маркери відповідають на питання «до якого моменту?», «на який момент часу?». В реченні може бути використано декілька таких маркерів часу.

```
till — до того, як; допоки (тільки в заперечних реченнях)
until — до того, як; допоки; поки (тільки в заперечних реченнях)
for 2 hours — протягом двох годин
```

for 3 weeks – протягом трьох тижнів

for 1 year – протягом одного року

by the end of the hour – до кінця години

by the end of the morning – на кінець ранку

by the end of the day – на кінець дня

by the end of the month – до кінця місяця, на кінець місяця

by the end of the year – на кінець року, до кінця року

Рекомендована ллітература

- 1. Littlewood, W. (1981) Communicative Language Teaching: an introduction. Cambridge: Cambridge University Press. 108 p. 160
- 2 Longman Dictionary of Contemporary English (2003). Harlow: Pearson Education Limited. 1949 p.
- 3. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners (2002). Oxford: Macmillan Education. 1692 p.

Модуль 11. Маркетинг та реклама (5 годин)

Самостійна робота № 16 (2 години)

План

- 1. Зробити вправу 1.
- 2. Зробити вправу 2.

Методичні рекомендації до вправи 1.

Вправа 1. Заповніть кожен пробіл у поданих нижче реченнях правильним словом.

customers developing distribute needs place price producing product profit promote service time want

1. Fill each gap in the sentences below with the correct word	I from the			
box. customers developing distribute needs place price producing				
product profit promote service time want 1. Marketing is con	ncerned with			
getting the right (1) product to the right (2) at the rig	tht (3)			
2. Marketing is about meeting consumer (4)	_ at a (5)			
3. Marketing makes it easier for (6) to	do business			
with you. 4. Marketing aims to find out what people (7)	; then			
(8) and (9) a (10) or (11)	that wil			
satisfy those wants; and then determining the best way to (12)	2)			

(13) and (14)	the product or service. There is
another definition. 'Marketing is the r	nanagement process responsible for
identifying, anticipating and satisfying	g customer requirements
profitably'. Which of these definitions	s is/are most closely related to your
view of marketing?	

Методичні рекомендації до вправи 2.

Вправа 2. Прочитайте текст і вирішіть, чи ϵ ці твердження істинними (T) чи хибними (F).

Reasons for Doing Marketing Research Understanding the market In an extremely competitive environment, organizations need to clearly understand how the market they operate in works. This understanding needs to include:

- · current customers
- · current competitors
- · potential customers
- · potential competitors
- · the impact of outside influences (e.g. the economy, politics, population growth or decline, etc.)

It is only through understanding, or at least attempting to understand, such different groups that an organization can both anticipate and react to changing situations.

Forecasting Marketing research is a way of creating information in a way that helps us to forecast – to predict what is going to happen to our business in the future. For example, there is little value in a company producing millions of a particular toy if the market research suggests it will only sell a few thousand. Of course, the situation may change, especially if the product becomes well known through word of mouth and it becomes a major success within the marketplace. However, if the initial marketing research shows that there is not a lot of interest in the product, it would be unwise for the company to produce large volumes. The 9 8 product will simply be stockpiled in a warehouse, losing value while incurring warehousing costs.

Improving return on investment

Companies should continually seek to improve their profitability. In other words, they need to use their resources both efficiently and effectively. Of course, that does not mean operating at 'survival level', with (for example) the smallest possible number of employees. That would be very risky. However, companies should consider ways of improving return on investment. This is particularly the case where a lot of money has been invested in research and development to create the product (or

service) in the first instance.

Exploiting new market opportunities

Marketing research is not only about current problems. As we have already noted, it can be used for forecasting market demand. Moreover, it can be used to discover possible gaps within the market for new products and services.

Reducing the level of risk

The development and subsequent introduction of new products and services can cause significant financial and business risks for companies. Many companies introduce new products and then find that they are not successful in the marketplace – spending a lot of money on marketing does not solve their problem. In some cases the company faces bankruptcy as a result. Marketing research might provide information on whether the product either has a market at all, or whether it needs minor adjustments to meet market needs.

Adapted from Foundations of Marketing by Jonathan Groucutt, pp. 67-68 © Palgrave Macmillan 2005

Твердження.

- 1. If companies do their initial forecasting and market research properly, they will always know whether a new 1. product is going to be successful.
- 2. Companies shouldn't produce large quantities of a new product if initial research does not show a lot of interest in it.
- 3. Companies should not reduce their costs to a point where it risks damaging the company.
- 4. The more a company has invested in research and development for a new product, the more careful it needs to be about checking the return on its investment.
- 5. If a product is not popular when it first appears, it's always a good idea to spend more on marketing.

Рекомендована література

- 1. Baker D., Market Research, www.onestopenglish.com
- 2. Richey R., Marketing Essentials, Teaching Business English and ESP, Solutions for English Teaching, www.onestopenglish.com)
- 3. Sweeney S., Test Your Professional English: Marketing, Penguin English Guides, 2004.
- 4. Аракин В. Д. Практический курс английского: Учебники английского языка для I, II, III, IV, V курсов. М.: Высш. шк., 2001,2002.
- 5 ЯнсонВ., Свистун Л. Практический курс английского языка. К.: Логос, 2002. И.

- 6. Паращук В. Ю., Грицюк Л. Ф. Практикум з граматики англійської мови: Навч. посіб. для студ. старших курсів фак-тів інозем. мов, спесіальність
- "Англіська мова". 1-ше вид. Вишниця: Нова книга, 2002.
- 7. Murphy R. Essential Grammar in Use. Cambridge University Press, 2001.
- 8 Soars L., Soars J. New Headway Elementary / Pre-Intermediate / Intermediate / Upper-Intermediate. Student's Book. — Oxford University Press, 1997.
- 9. Cunningham S., Moor P. Cutting Edge. Intermediate. Students' book. Longman Inc., 2000.

Самостійна робота № 17 (3 години)

План

- 1. Зробити вправу 1.
- 2. Зробити вправу 2.
- 3. Зробити вправу 3.

1. to operate

Методичні рекомендації до вправи 1.

Вправа 1. Зіставте дієслова ліворуч (1-8) зі словами та словосполученнями праворуч (а-h) скласти фразу.

a. resources

2. to react	b. in a market
3. to use	c. new products
4. to invest	d. to a situation
5. to forecast	e. demand
6. to discover	f. a lot of money on marketing
7. to introduce	g. in research and development
8. to spend	h. gaps in a market

Методичні рекомендації до вправи 2.

Вправа 2. Подумайте про новий продукт або послугу, які ви хотіли б випустити. Тоді дотримуйтесь деяких етапів, описаних у діалозі:

- 1. Decide what information you need to find out from market research and why.
- 2. Decide which research techniques are best for your kind of product or service.

- 3. Write your questionnaire or interview script.
- 4. Carry out your research with other members of your class.
- 5. Analyze your research and present your findings.

Методичні рекомендації до вправи 3.

Вправа 3. Розмістіть наступні слова та фрази під правильним маркетинговим заголовком.

Деякі ідеї можуть належати до кількох категорій.

media to announce press release special offer billboard discounts banners to call on (customers) to sponsor free samples reputation coupons campaign to display negotiation internet follow-up to bargain press conference to endorse commercials

		Advertising	
••••	•••••	 	
	•••••	 	

Рекомендована література

- 1. Baker D., Market Research, www.onestopenglish.com
- 2. Richey R., Marketing Essentials, Teaching Business English and ESP, Solutions for English Teaching, www.onestopenglish.com)
- 3. Sweeney S., Test Your Professional English: Marketing, Penguin English Guides, 2004.

Модуль 12 Виставки та покази (5 годин)

Самостійна робота № 18 (3 години)

План

- 1. Доповідь про fashion week.
- 2. Перекласти статтю.

Методичні рекомендації до впраави 2.

https://www.indeed.com/career-advice/finding-a-job/fashion-industry-careers#:~:text=Design-related%20careers%201%20Fashion%20designer.%20Primary%20duties%3A%20Fashion,3%20Textile%20designer.%20...%204%20Creative%20director.%20

Рекомендована література

- 1. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. К.: Всесвгт, 2002.
- 2. Chambers Dictionary of Phrasal Verbs: English Ukrainian semibilingual. K.: Beecbit, 2003.

Самостійна робота № 19 (2 години)

План

- 1. Зробити презентацію про улюбленого модельєра чи стиліста.
- 2. Скласти діалог з теми «На виставці»

Рекомендована література

- 1. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. K.: Beecbt, 2002.
- 2. Chambers Dictionary of Phrasal Verbs: English Ukrainian semibilingual. К.: Всесвіт, 2003.

Основна література:

- 1. Аракин В. Д. Практический курс английского: Учебники английского языка для I, II, III, IV, V курсов. М.: Высш. шк., 2001,2002.
- 2. Янсон В., Свистун Л. Практический курс английского языка. К.: Логос, 2002. И.
- 3. Паращук В. Ю., Грицюк Л. Ф. Практикум з граматики англійської мови:

- Навч. посіб. для студ. старших курсів фак-тів інозем. мов, спесіальність "Англіська мова". 1-ше вид. Вишниця: Нова книга, 2002.
- 4. Murphy R. Essential Grammar in Use. Cambridge University Press, 2001.
- 5. Soars L., Soars J. New Headway Elementary / Pre-Intermediate / Intermediate / Upper-Intermediate. Student's Book. Oxford University Press, 1997.
- 6. Cunningham S., Moor P. Cutting Edge. Intermediate. Students' book. Longman Inc., 2000.
- 7. Cunningham S., Moor P. Cutting Edge. Pre-Intermediate. Students' book. Longman Inc., 2004.
- 8. Cunningham S., Moor P. Cutting Edge. Upper-Intermediate. Students' book. Longman Inc., 2000.
- 9. Doff A., Jones C. Language in Use. Pre-Intermediate / Intermediate / UpperIntermediate. Cambridge University Press, 2001.
- 10. Thomson A. J., Martinet A. V. A Practical English Grammar: Exercises 1. Oxford University Press, 1986.
- 11. Thomson A. J., Martinet A. V. A Practical English Grammar: Exercises 2.

   Oxford University Press, 1986.
- 12. Возна М.О., Гапонів А.Б. Англійська мова. 1-3 курс. Підручник. Вінниця: Нова книга, 2007.

Додаткова література:

- 1. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian semibilingual. K.: Beecbtt, 2002.
- 2. Chambers Dictionary of Phrasal Verbs: English Ukrainian semibilingual. К.: Всесвіт, 2003.
- 3. Бахов І. С. Практикум з граматики англійської мови. English Grammar Practice: Навч.-метод розробка. К.: МАУП, 2001.
- 4. Качалова К. П., Израшлевич Е. Е, Практическая грамматика английского языка: В 2 т. К.: Методика, 1995.
- 5. Swan M, Practical English Usage. International student's edition. Oxford University Press, 1997.